

**Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta**

Katedra práva

Diplomová práce

**Správní řízení v rámci cizinecké policie ve věci pobytu
cizinců na území ČR**

**Administrative procedure in terms of foreigner police
in the affairs stay foreigners on territory ČR**

Bc. Petr ČAPEK

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Viktor JANSA, CSc.

© 2009 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " **Správní řízení v rámci cizinecké policie ve věci pobytu cizinců na území ČR** " jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.04.2009

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Viktoru Jansovi, CSc. za vedení a hodnotné rady při tvorbě této práce.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Správní řízení v rámci cizinecké policie ve věci pobytu
cizinců na území ČR**

**Administrative procedure in terms of foreigner police in
the affairs stay foreigners on territory ČR**

Správní řízení v rámci cizinecké policie

Cizinecká policie se zabývá správním řízením týkajícím se povolování, prověřování a rušení pobytů cizinců na území České republiky. Jedná se o specifické řízení, které má své odlišnosti, a to včetně od správního řádu. Podmínky pobytu cizinců na území České republiky upravuje především zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění. Tento zákon dělí cizince na dvě skupiny občany EU a jejich rodinné příslušníky a cizince zemí mimo EU, tzv. cizince z třetích zemí. Pobyt cizinců na území ČR lze rozdělit na pobyt cizinců na území ČR bez víza, pobyt cizinců na území ČR na krátkodobá víza, vízum k pobytu nad 90 dnů, povolení k dlouhodobému pobytu, výjezdní příkaz a trvalý pobyt v ČR. Povolení pobytu cizinci na území ČR je podmíněno splněním podmínek stanovených zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Administrative procedure in terms of foreigner police

Foreigner police deal with administrative drive concerning easing, verification and disturbance staies foreigners on territory Czech republic. Acts about specific drivethat the has its dissimilarities namely inclusive from administrative order. The conditions for residing in the Czech Republic as a Foreigner are established under Act No. 326/1999 Coll., on the residence of foreign nationals in the Czech Republic, as amended. This law separates foreign nationals into two categories EU Citizens and their family members and Foreign Nationals from Non-EU Countries, so-called 'Third-Country Nationals'. Stay foreigners on territory ČR it is possible divide in Foreign Nationals Staying in the Czech Republic without a Visa, Foreign Nationals Staying in the Czech Republic on a Short-Term Visa, Visa for a Stay of More than 90 Days, Extended Stay Permit, Exit Order and Permanent Residence in the Czech Republic. Residential permit foreigners on territory ČR is contingent performance conditions given law No. 326/1999 Sb., about stay foreigners on territory Czech republic.

Klíčová slova

Cizinecká policie

Cizinec

Občan třetího státu

Občan evropské unie

Správní řízení

Pobyt

Správní delikt

Zajištění

Vyhoštění

Zařízení

Keywords

Foreigner police

Foreigner

Citizen third of the state

Citizen European union

Administrative procedure

Stay

Administrative tort

Reservation

Expatriation

Arrangement

Obsah

1.	Úvod	8
2.	Cíl práce a metodika	9
3.	Pojem a podstata správního řízení	11
4.	Základní metodologické aspekty správního řízení v oblasti cizinecké policie	16
5.	Význam a poslání cizinecké policie	19
6.	Právní úprava pobytu cizinců	26
7.	Správní delikty a přestupky	57
8.	Empirické aspekty pobytu cizinců v ČR	62
9.	Zefektivnění práce cizinecké policie	63
10.	Závěr	64
11.	Seznam literatury	67
12.	Přílohy	69

1. Úvod

Správní řízení, které se provádí v rámci cizinecké policie je pro vnitřní strukturu státu velice důležité, a to především z pohledu povolování pobytu cizincům a jejich následné kontrole. Základním podnětem této důležitosti je pohyb velkého počtu cizinců v České republice, což je problém v rámci celé evropy, a který jako problém řeší i správní řád. Nejpočetnější skupinu cizinců žijících na území České republiky tvoří občané třetích zemí to jest především občané z Ruska, Ukrajiny, Moldavska a Vietnamu. Tito občané jsou ze svých domovských států zvyklí na jinou státní strukturu či kulturu, a tak z důvodů větší volnosti a jejich menší kontroly v České republice dochází z jejich strany k páchání různé organizované trestné činnosti. Další početnou skupinu cizinců tvoří občané evropské unie a jejich rodinní příslušníci. Tito však mají od občanů třetích zemí odlišné podmínky pro získání povolení k pobytu na území České republiky. Občany evropské unie zastupují v naší republice v největším počtu cizinci se státní příslušností Slovenskou, Polskou, Německou a Francouzskou.

Povolení k pobytu na území České republiky lze získat na základě splnění podmínek stanovených zákonem o pobytu cizinců na území České republiky, které budou blíže rozebrány v následujících stránkách předmětné práce a na základě doloženého účelu pobytu, kterým bývá v nejčastějších případech zaměstnání, podnikání, nebo sloučení rodiny jak s cizincem, tak s občanem státu evropské unie či dokonce s občanem České republiky. Skutečnosti týkající se účelu pobytu bych také blíže specifikoval v následujících stránkách práce. Práce cizinecké policie se však nedotýká pouze cizinců, ale také osob s Českým státním občanstvím, kteří přicházejí na území České republiky do styku s cizinci. Zde se jedná především o osoby dopravců, ubytovatelů, zaměstnavatelů, ale může se týkat také i o ostatních fyzických osob, tudíž jde o kohokoliv z nás. Všichni shora jmenovaní se mohou dle zákona o pobytu cizinců na území České republiky dopustit správního deliktu či přestupku v případě, že nedodrží podmínky stanovené ve výše uvedeném

zákonném ustanovení. Správních deliktů či přestupků se dopouští mnoho osob a obyvatel České republiky, a to především z důvodů, že se jedná o dosti rozsáhlé skutečnosti, které jsou však mezi občany málo známé a velká skupina lidí má o těchto skutečnostech mylné představy, či klamné informace. Často také prověřování těchto skutečností ze strany cizinecké policie velice podceňují či neakceptují a označují je za nedůležité či bezpředmětné.

2. Cíl práce a metodika

Již z výše uvedených skutečností tedy vyplývá důvod, proč jsem si vybral toto téma k sepsání diplomové práce. Vzhledem k tomu, že je mi profesně velice blízká práce s cizinci, chtěl bych touto prací přiblížit skutečnosti týkající se povolování, prověřování či rušení pobytů cizinců na území České republiky a jejich zpětnou kontrolou. Na toto téma bylo sice již napsáno mnoho článků, ale jedná se především o články o neustálé úpravě a vývoji zákona o pobytu cizinců na území České republiky a přístupu k cizincům postavených na základě podepsaných mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Avšak málokdy je rozebírána a přibližována jednotlivá práce policistů zařazených u složek cizinecké policie. Mnoho lidí, a to i z řad policistů zařazených u jiných složek policie si jen málokdy dokáže představit co se pod touto prací skrývá, co tato práce obnáší a jaká jsou její úskalí. O cizincích a cizinecké policii bylo napsáno i několik publikací, ale tyto publikace mají převážně informační charakter, který je směřován především do řad cizinců, či se jedná o publikace, které informují občany o stavu, chování a kulturách cizinců žijících na území České republiky. Málo z které publikace je však český občan informován o tom, jak může cizinec pobyt na území České republiky získat, co se stane pokud cizinec pobývá na území nelegálně, či jiné charakteristické znaky týkající se pobytu cizinců. Často se vyskytují články v tisku, které však jen okrajově vystihují práci cizinecké policie. Základním cílem práce je vymezení zákonných práv a povinností cizinců na území teritoriálního (našeho) státu a zhodnocení

práce složek cizinecké policie a ostatních subjektů státní správy v souvislosti s pobytem cizinců a to vzhledem k tomu, že okolnosti týkající se práce s cizinci znají převážně lidé, kteří v tomto směru či oboru pracují, nebo se snaží o těchto skutečnostech blíže informovat.

Mezi základní metodiku pro cizineckou policii patří především **analýza textů právních norem a interpretace sociálně právních skutečností**. Dále sem spadá také **pozorování v terénu, stav legální či nelegální migrace, či jednání a řízené rozhovory** ať již s odborníky v daném oboru, tak s dotčenými cizinci. Cizinecká policie se také řídí **zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád**, ze kterého jsou však pro ni vymezeny specifické odchylky a to především ve lhůtách k vyřízení jednotlivých správních řízení. Kromě základních právních norem se cizinecká policie řídí také různými **vnitřními pokyny a nařízeními**, které může vydávat ministerstvo vnitra České republiky, policejní prezidium, republikové ředitelství služby cizinecké policie, oblastní ředitelství služby cizinecké policie, či vedoucí inspektorátů cizinecké policie a detašovaných pracovišť.

Největším problémem cizinecké policie z mého pohledu je skutečnost, že v současné době je kladen mnohem větší důraz na administrativu a kancelářskou práci, které s neustálými změnami zákonů, nařízení a pokynů více přibývá, než aby byly prováděny zpětné kontroly pobytů v terénu, se zaměřením na neplnění podmínek stanovených zákonem o pobytu cizinců, které může být důvodem pro ukončení pobytu cizince na území České republiky, či nelegálně pobývajících cizinců, kteří pobývají na území České republiky. Avšak věřím tomu, že neustále probíhající změny struktury cizinecké policie, dospějí alespoň k částečnému odbourání těchto dle mého názoru negativních vlivů v práci cizinecké policie.

Ve velké většině řízení týkajících se pobytů cizinců na území České republiky se zpravidla jedná o správní řízení, které je vedeno dle správního řádu. Tudíž je mojí povinností v této práci obecně přiblížit i systém správního řízení. Věřím v to, že má práce dostatečně přiblíží vše týkající se cizích státních příslušníků na území České republiky, práci cizinecké policie a vše co se dotýká vztahu mezi těmito dvěma póly. Doufám, že tento text bude dostatečně srozumitelný, vysvětlující a z části i přínosný pro případné osobní názory a připomínky k práci cizinecké policie.

3. Pojem a podstata správního řízení

Základy správního řízení je obecná notorieta, která je však nutná k celkovému pochopení specifických procesů tohoto jednání. Jednu ze základních skupin obecné části práva tvoří tedy správní právo procesní. Vycházíme z pojetí, že správní právo procesní tvoří normy upravující postup při rozhodování o právních poměrech osob v konkrétně určených záležitostech. Základní otázku správního práva procesního představuje vymezení rozsahu pojmu správní proces, který je alespoň v této kapitole chápán synonymně s pojmem správní řízení.¹ Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva a povinnosti má, nebo nemá.²

Procesními subjekty je na jedné straně rozhodovací orgán a na straně druhé fyzická nebo právnická osoba, o jejímž právním postavení se rozhoduje nebo jejíž právní postavení může být bezprostředně rozhodnutím dotčeno. Tyto subjekty jsou v řízení nadány vzájemnými procesními právy a povinnostmi.

---

¹ Správní právo-obecná část, Dušan Hendrych a kol., ISBN: 80-7179-671-9, r. 2003, str. 295

² Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, § 9

Zatímco pro soudy je jejich procesní činnost naprosto převažující náplní, pro veřejnou správu je správní řízení jednou z mnoha součástí výkonu správy.³

Právní úprava správního řízení, která stanoví, že postup při vydávání správních aktů a při vynucování povinností z nich vyplývajících se má řídit určenými procesními formami, představuje jednu z hlavních záruk zákonnosti ve veřejné správě. Právní úprava garantuje, že veřejná správa má rozhodovat o právních poměrech osob v součinnosti s nimi. Tyto osoby jakožto účastníci řízení mohou aktivním způsobem ovlivňovat rozhodovací činnost správy ve správním řízení (např. mohou navrhnout důkazy, vyjadřovat se k podkladům rozhodnutí, podávat opravné prostředky apod.). Smyslem správního řízení má být, aby orgán veřejné správy poznal před vydáním správního aktu skutečný stav věci, a dále aby eventuelní nezákonný či nesprávný akt mohl být v opravném řízení napraven. Vztahy veřejné správy k osobám, o jejichž právních poměrech se ve správním řízení rozhoduje nebo jejichž práva a povinnosti mohou být v řízení bezprostředně dotčena, jsou specifické pro správní řízení a odlišují je od jiných druhů správních činností.⁴ Jiří Hoetzel kladl při teoretickém vymezení pojmu správního řízení důraz na skutečnost, že ve správním řízení v pravém smyslu slova vystupují „strany“, o jejichž právních poměrech se rozhoduje. Řízení správní v pravém smyslu se neobejde bez stran. Toto řízení jest součinnost správních úřadů a stran k vytvoření správního aktu pro strany závazného, respektive jeho exekučního provedení. Předpisy, které upravují tuto součinnost, jsou procesním právem v objektivním smyslu. Je to právo formální a contrario práva hmotného.⁵

Správní řízení je součástí výkonu veřejné správy. Správní orgány, které rozhodují ve správním řízení, nejsou nezávislými orgány vázanými pouze ústavou a zákony, nejsou orgány soudního typu, ale jsou součástí organizace

---

³ Správní právo procesní, Eva Horzinková, Vladimír Novotný, r. 2006, ISBN: 80-7201-636-9

⁴ Správní právo-obecná část, Václav Křicner, Jiří Masařek, ISBN: 80-86795-16-0

⁵ Československé správní právo-část všeobecná, Hoetzel Jiří, r. 1934, str. 293

veřejné správy a i při správním řízení vystupují jako reprezentanti veřejných zájmů a dbají o jejich dodržování a prosazování. Správní řízení je dále postup správních úřadů směřující k nucenému vykonání povinností vyplývajících z takového konkrétního aktu, tzv. exekuční řízení správní. Správní řízení probíhá v určitých procesních formách (zahájení řízení, zjišťování podkladů pro rozhodnutí, rozhodnutí apod.), při kterých postupují rozhodovací subjekty v součinnosti s účastníky řízení.⁶

Základním pramenem právní úpravy správního řízení v České republice je v současné době zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který od svého vzniku prošel již několika novelizacemi a své účinnosti nabyl až dnem 1. ledna 2006.

Ve správním řízení se rozhoduje především o tak zvaných subjektivních veřejných právech, která mají osoby ve vztazích ke státu a jiným subjektům veřejné správy. Protipólem subjektivního veřejného práva je povinnost k určitému chování ze strany správního úřadu, kterého se oprávněný může dovolat. Předmětem rozhodování ve správním řízení mohou být i subjektivní práva procesní, a to buď v rámci správního řízení ve věci samé, nebo v samostatném řízení. Výrazem občan je třeba rozumět jakoukoli fyzickou osobu, rozumí se tím každý člověk, jde-li o základní práva a svobody, které jsou přiznány bez ohledu na státní občanství.⁷ Výlučně na státní občany České republiky, případně výlučně na cizí státní příslušníky nebo bezdomovce je omezeno určité správní řízení jen v případě, že z některého hmotně právního předpisu vyplývají práva a povinnosti jen pro tyto kategorie osob.⁸

Zásady správního řízení mohou být explicitně vyjádřeny v úvodních ustaveních správního řádu, mohou vycházet z dalších ustanovení správního řádu či jiných zákonů, případně mohou být výsledkem zobecněné soudní a správní

---

⁶ Správní právo-obecná část, Dušan Hendrych a kol., ISBN: 80-7179-671-9, r.2003, str. 297-298, 300

⁷ Listina základních práv a svobod, čl. 42 odst.3

⁸ Správní právo-obecná část, Dušan Hendrych a kol., ISBN: 80-7179-671-9, r.2003, str. 309

judikatury. Jednotlivé zásady při tom nestojí izolovaně, ale vnitřně spolu souvisí a vzájemně se prolínají a doplňují. Zásady správního řízení vystupují často v protikladných dvojicích odpovídajících rozdílnému přístupu k průběhu řízení. Jiří Hoetzel řadil mezi zásady řízení na prvním místě zásadu oficiality nebo zásadu dispoziční jakožto zásady týkající se zahájení řízení.⁹

Zásada dispoziční a zásada oficiality – uvedené zásady se týkají způsobu zahájení a provádění řízení a určují, kdo je oprávněn nakládat předmětem řízení, zda účastník řízení nebo správní orgán.

Zásada materiální a zásada formální pravdy – při uplatňování zásady materiální pravdy je úřad provádějící správní řízení povinen zjistit spolehlivě a úplně skutečný stav věci, o které má rozhodovat, aniž by se omezoval na tvrzení účastníků řízení. Naopak podle zásady formální pravdy se úřad může při zjišťování podkladů pro rozhodnutí spokojit s tím, co uvádějí jako skutkovou podstatu strany řízení.

Zásada vyšetřovací a zásada projednací – při uplatnění vyšetřovací zásady není žádný z účastníků procesně odpovědný za to, bude-li nebo nebude-li zjištěn určitý poznatek o skutečnosti. Naopak podle zásady projednací je účastník řízení povinen pomáhat orgánu při zjišťování poznatků o rozhodné skutečnosti. V případě, že se tyto poznatky nepodaří zjistit, nese z toho důsledky ten účastník řízení, který má důkazní povinnost.

Zásada slyšení účastníků, právo nahlížet do spisů, právo na poučení a na odůvodnění – uplatnění těchto zásad však nevylučuje, ale naopak předpokládá možnost aktivní součinnosti účastníků řízení se správním úřadem v průběhu řízení. K významným zásadám správního řízení se proto řadí také tzv. právo slyšení účastníků, právo nahlížet do spisů, právo činit si ze spisu výpisky či si pořizovat fotokopii, právo účastníka na poučení a právo na odůvodnění aktů zasahujících do práv a zájmů osob.¹⁰

---

⁹ Československé správní právo-část všeobecná, Hoetzel Jiří, r. 1934, str. 307

¹⁰ Správní právo-obecná část, Dušan Hendrych a kol., ISBN: 80-7179-671-9, r.2003, str. 315-321

Subjekty správního řízení lze chápat jako nositele procesních práv a povinností, kteří mají vliv na průběh správního řízení. Dvěma hlavními subjekty řízení jsou jednak správní orgány (orgány rozhodující), které provádějí řízení a jednak účastníci řízení (procesní strany) – osoby, jejichž se týkají účinky správních aktů. Dalšími subjekty správního řízení mohou být tzv. osoby zúčastněné na řízení – svědci, znalci, tlumočníci, osoby předkládající listinu nebo jinou věc nebo podrobující se ohledání. Postavení subjektů správního řízení lze v některých případech přiznat také tzv. dotčeným subjektům, jimiž mohou být např. odborné orgány, dobrovolná sdružení, jednotky územní samosprávy. Zákonodárství jim může přiznávat pro některé druhy řízení oprávnění obdobná procesnímu postavení účastníků řízení z důvodu, aby mohly vyjadřovat určité lokální nebo odborné zájmy. V některých případech musí být před vydáním rozhodnutí vyžádán jejich souhlas s navrhovaným řešením.¹¹

V postupu řízení před správními orgány lze rozlišit několik možných stadií řízení: řízení před správním orgánem prvního stupně, řízení při přezkoumávání rozhodnutí a řízení při výkonu rozhodnutí. Průběh správního řízení se člení do několika logicky a v zásadě i časově na sebe navazujících etap, které jsou: zahájení řízení, opatřování podkladů pro rozhodnutí, jehož součástí může být i dokazování, hodnocení podkladů pro rozhodnutí, vydání rozhodnutí, až na výjimky též jeho písemné vyhotovení a oznámení. Mezi vybrané části průběhu správního řízení patří např.: zahájení řízení, protokol, doručování, lhůty, opatření proti nečinnosti, zjišťování podkladů pro rozhodnutí, zajištění průběhu a účelu řízení, rozhodnutí, smír.

Správní řízení, obdobně jako řízení soudní, je vybudováno na víceinstančním principu a umožňuje, aby vydaná rozhodnutí byla prostřednictvím zákonem upravených institutů přezkoumána. Platný správní řád upravuje jako řádný opravný prostředek odvolání a rozklad, jako mimořádný

---

¹¹ Správní právo-obecná část, Dušan Hendrych a kol., ISBN: 80-7179-671-9, r.2003, str. 323

opravný prostředek návrh účastníka řízení na obnovu řízení a přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení.¹²

4. Základní metodologické aspekty správního řízení v oblasti cizinecké policie

Cizinec - Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.¹³ Cizincem je fyzická osoba, která není státním občanem země svého pobytu. Cizinec, který chce přicestovat a pobývat v ČR, potřebuje povolení k pobytu, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva, jíž je ČR vázána. Cizinci používají v ČR práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod, pokud nejsou přiznána výslovně státním občanům ČR. V zákonem stanovených případech může být cizinec z ČR vyhoštěn.¹⁴

Žadatel o azyl - Žadatel o azyl je cizinec, který podal žádost o udělení azylu podle zákona č. 325/1999 Sb. (zákon o azylu) nebo cizinec, který podal včas žalobu proti pravomocnému rozhodnutí ministerstva vnitra ve věci azylu. Jako na žadatele o azyl se také pohlíží na osobu, která projevila úmysl požádat o azyl a dosud s ním nebyla sepsána žádost o azyl.

Azylant – Azylant je cizinec, kterému byl na území ČR udělen azyl podle zákona č. 325/1999 Sb. (zákon o azylu), a to podobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.¹⁵ Azylant je osobou s trvalým pobytem na území ČR, o které se předpokládá, že na území chce zůstat. Azylant nemá aktivní ani pasivní volební právo a nevztahuje se na něj branná povinnost, jinak má být brán naroveň občanovi ČR. Předpokládá se, že azylant po určité době požádá o české státní občanství. Azylantům je po předání rozhodnutí o udělení azylu nabídnut vstup

---

¹² Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád

¹³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 1 odst. 2

¹⁴ Encyklopedie Universum A-Ž, Kolektiv autorů, r. 2006, ISBN: 80-242-1755-4

¹⁵ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, § 2 odst. 5

do státního integračního programu, který jim zajišťuje základní kurz českého jazyka a zprostředkuje jednu nabídku obecního bytu. Azyl se uděluje osobám pronásledovaným ve smyslu Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíka z roku 1951, v případě sloučení rodiny a z humanitárních důvodů.¹⁶ Zpravidla se tedy jedná o osoby, které požadují ochranu našeho státu, jelikož jsou svým dosavadním domovským státem pronásledovány z různých protihumanitárních důvodů, či se jedná o osoby bez státního občanství.

Občan třetího státu

Občanem třetího státu je cizinec, který má státní občanství či zemi původu mimo země evropské unie a to ve smyslu článku 17 odst. 1) Smlouvy o založení Evropského společenství. Tento cizinec je označován jako cizinec z třetí země. Pobyty u těchto cizinců jsou kromě zákona o pobytu cizinců na území České republiky a zákona o azylu, také upraveny mezinárodními smlouvami sepsanými mezi Českou republikou a danou zemí.

Jako bezpečná třetí země je označován stát, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území ČR, a do kterého se může vrátit a požádat o azyl (status uprchlíka podle Ženevské úmluvy), aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu Ženevská úmluva je úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28 července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967¹⁷.

Podle zákona o azylu se bezpečnou zemí původu rozumí stát, jehož je cizinec státním občanem, v němž státní moc dodržuje lidská práva a je způsobilá zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů. Bezpečnou zemí původu neopouštějí její občané z důvodů pronásledování za uplatňování

---

¹⁶ Internetový zdroj <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4>

¹⁷ Internetový zdroj <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4>

politických práv a svobod, nebo ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Jedná se o stát, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv. Přichází-li žadatel o azyl ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou třetí zemi, lze jeho žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou.¹⁸ Zpravidla se tedy bezpečnou zemí rozumí státy, které jsou mezinárodně a mezilidsky uznávány jako svobodné bez utlačování osobních a lidských práv.

Občan Evropské unie

Občanem evropské unie je cizinec, který má státní občanství či zemi původu v jedné ze sedmadvaceti zemí spadajících do evropské unie. Tito cizinci mají oproti cizincům z třetích zemí v České republice více pravomocí a především mnohem jednodušší přístup k získání povolení k pobytu na území České republiky. Ulehčení se skládá především z toho, že občané EU nemusejí žádat ze zákona o povolení k pobytu, avšak mají jedinou povinnost vyplývající ze zákona o pobytu cizinců, kdy v případě že vědí, že se budou na území ČR zdržovat více jak třicet dnů přihlásit se na cizinecké policii k pobytu vyplněním přihlašovacího lístku k pobytu, který je k dispozici na všech odděleních cizinecké policie. Tuto povinnost mohou za občana evropské unie splnit také ubytovatelé obdobným způsobem jako cizinec, kdy ubytovatel vyplní ubytovací lístek, tak jak ubytovateli ukládá zákon o pobytu cizinců na území České republiky. O povolení k pobytu si občané EU žádají především ve chvíli, kdy to po těchto cizincích vyžaduje jiná státní instituce (Městský úřad–odbor dopravy,

---

¹⁸ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, § 2 odst. 1

matrika apod.) či soukromá organizace (banka, spořitelní družstvo apod.), k tomu aby cizinec získal stejná práva a výhody jako občan ČR.¹⁹

Občanství Evropské unie - občanem Evropské unie je každý, kdo je občanem členského státu EU. Občanství EU však nenahrazuje, nýbrž doplňuje státní příslušnost členského státu. Občanství EU bylo zavedeno Maastrichtskou smlouvou a vyplývají z něho určitá práva a povinnosti. Občanství unie přináší zvláštní práva:

- svobodu pohybu a usazení se kdekoli v rámci Evropské unie
- právo volit a být volen do obecní samosprávy a do Evropského parlamentu v místě trvalého pobytu
- diplomatickou a konzulární ochranu orgány jakéhokoli členského státu EU
- petiční právo k Evropskému parlamentu, právo obracet se na evropského ombudsmana

5. Význam a poslání cizinecké policie, její struktura a náplň práce

Služba cizinecké policie je jedna z mnoha složek systému Policie České republiky. Jedná se o široce specializované útvary Policie ČR odpovědné za plnění úkolů především v oblasti ochrany státních hranic, avšak v současné době spíše úkolů týkajících se pobytu cizinců na území České republiky.

Ke dni 01.01.2002 byla změněna organizační struktura služby cizinecké a pohraniční policie, a to na základě usnesení vlády č. 733 ze dne 19. července 2000, kterým byl schválen „Návrh na vytvoření útvaru služby cizinecké a pohraniční policie, který bude pověřen zabezpečováním ochrany státních hranic a odhalováním a dokumentováním nelegálního jednání souvisejícího s narušením státních hranic“. Cílem reorganizace bylo vytvoření specializovaného útvaru Policie České republiky s celorepublikovou působností odpovědného za plnění úkolů v oblasti ochrany státních hranic a pobytu cizinců

---

¹⁹ Cizinci v České republice 2006, J.Tyrpekl, M.Matoušová, ISBN: 80-2500-201-2

na území České republiky. Předností bylo vytvoření podmínek jednotlivých pracovišť pro zaměření pozornosti na plnění úkolů spojených s ochranou státních hranic a pobytem cizinců, centrální řízení a zvýšení míry dostupnosti se silami a prostředky jako nezbytného požadavku odvíjejícího se od současného stavu a předpokládaného vývoje bezpečnostní situace v oblasti ochrany hranic a ilegální migrace.²⁰

Další zásadní organizační změnou pro cizineckou policii byl vstup České republiky do Schengenského prostoru ze dne 21.12.2007, neboť od 01.01.2008 přestala na základě zrušení pohraniční služby cizinecká policie existovat jako Služba cizinecké a pohraniční policie a vznikl především vnitrostátní útvar se zkráceným názvem a to Služba cizinecké policie.

Služba cizinecké policie je řízena ředitelem, který je přímo podřízen náměstkovi policejního prezidenta pro uniformovanou policii Policie České republiky. Ředitelství služby cizinecké policie sídlí na adrese: Olšanská 2, pošt. schránka 78, 130 51 Praha 3.

Ředitelství služby cizinecké policie

Ředitelství služby cizinecké policie je řídicím, koncepčním, metodickým a kontrolním pracovištěm ve směru k oblastním ředitelstvím. Podílí se zejména na plnění úkolů při ochraně státních hranic, rozhoduje o povolení vstupu, pobytu nebo vycestování z území státu, rozhoduje o odepření vstupu, o správním vyhoštění cizinců, zabezpečuje plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, spolupracuje a udržuje součinnost s dalšími službami Policie České republiky a s příslušnými orgány státní správy a samosprávy, spolupracuje s orgány ochrany státních hranic sousedních států a spolupůsobí při udržování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Dále vykonává hraniční kontroly na mezinárodních letištích včetně ochrany bezpečnosti civilního letectví, kde také sídlí specializovaný útvar řešící problematiku doprovodů letadel. Ředitelství

---

²⁰ Internetový zdroj <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>

služby cizinecké policie se rovněž podílí na řešení úkolů svěřených do působnosti Policejního prezidia České republiky a Ministerstva vnitra.

Funkcionální obsazení Ředitelství služby cizinecké policie je následující a to :

Ředitel služby cizinecké policie:

plk. Mgr. Vladislav Husák

Zástupci ředitele služby cizinecké policie:

plk. Ing. Tomáš Hytych

plk. Ing. Miloš Vacek

tisková mluvčí: mjr. Mgr. Kateřina Rendlová ²¹

Zjednodušeně je ředitelství služby cizinecké policie základní řídicí orgán pro ostatní složky cizinecké policie, kdy především rozhoduje a přenáší rozhodnutí jemu nadřízených orgánů (ministerstvo vnitra, policejní prezidium) na sobě podřízené orgány a složky.

Oblastní ředitelství služby cizinecké policie

Oblastní ředitelství služby cizinecké policie jsou v přímé podřízenosti Ředitelství služby cizinecké policie a jsou dislokována v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Územní působnost oblastních ředitelství je totožná s teritoriální působností Policie České republiky správ krajů s výjimkou Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Praha, jehož teritoriální působnost zahrnuje území hlavního města Prahy a Policie České republiky správy Středočeského kraje. Oblastní ředitelství služby cizinecké policie přímo řídí výkonné útvary, a to:

Inspektoráty cizinecké policie

Odbory specializovaných činností

Skupiny dokumentace

---

²¹ Internetový zdroj - <http://www.policie.cz/clanek/sluzba-cizinecke-policie-reditelstvi-sluzby-cizinecke-policie.aspx>

Inspektoráty cizinecké policie

Inspektoráty cizinecké policie vznikly v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru sloučením oddělení cizinecké policie a referátů cizinecké policie na hraničních přechodech. Umístění inspektorátů a jejich detašovaných pracovišť zpravidla kopíruje sídla bývalých oddělení cizinecké policie. V rámci celé republiky je konstituováno celkem 48 inspektorátů, 43 z nich je umístěno ve vnitrozemí a 5 na mezinárodních letištích Praha Ruzyně, Brno Tuřany, Ostrava Mošnov, Karlovy Vary a Pardubice.

Inspektoráty cizinecké policie plní úkoly Policie České republiky zejména na úseku výkonu státní správy ve věcech povolování vstupu, pobytu a ukončování pobytu cizinců, provádí pobytové kontroly, provádí ochranu hranic při jejím dočasném znovuzavedení, odhalují ve své působnosti padělané a pozměněné, zneužitě a smyšlené veřejné listiny, doklady a ceniny, provádí činnosti v oblasti mezinárodní policejní spolupráce, zejména společné formy nasazení a přeshraniční pronásledování, kontrolují stav a úplnost vyznačení průběhu státních hranic a zařízení upozorňujících na jejich průběh, podílí se na plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, zpracovávají data pro účely vedení evidencí a statistik potřebných k plnění úkolů, provozují informační systémy a řadu dalších úkolů.

Inspektoráty v jejichž působnosti jsou mezinárodní letiště se zřízeným hraničním přechodem pro vnější lety plní zejména úkoly spojené s ochranou vnějších hranic, kontrolují stav vyznačení a zabezpečení bezpečnostního prostoru letiště, provádí kontrolu dovozu, vývozu a průvozu zbraní a střeliva a podílí se na plnění úkolů při ochraně civilního letectví před protiprávními činy. Na mezinárodních letištích Praha - Ruzyně, Brno - Tuřany, Ostrava - Mošnov, Karlovy Vary a Pardubice plní dále zejména úkoly spojené s ochranou objektů zvláštního významu vyhledáváním výbušnin a nástražných výbušných systémů za využití služebních psů, provádějí výcvik psovodů a služebních psů se zaměřením na vyhledávání výbušnin a nástražných výbušných systémů a další

praktický výkon služby a spolupracuje s policejními orgány na určených mezinárodních letištích států Evropské unie.

Dále se inspektoráty cizinecké policie podílí na plnění úkolů souvisejících s odhalováním a zabraňováním terorismu a organizovaného zločinu, s ochranou veřejného pořádku a bezpečnosti, s bezpečností silničního provozu, s poskytováním pomoci při likvidaci následků katastrof a živelných událostí a s prováděním eskort.

Odbory specializovaných činností

Odbor specializovaných činností se dělí na oddělení pátrání a oddělení služební kynologie a plní zejména následující úkoly:

- sleduje a průběžně analyzuje vývoj v oblasti bezpečnosti a migrace v rámci svého teritoria;
- zabezpečuje kontrolu vnějšího stavu a úplnosti vyznačení průběhu státních hranic a zařízení upozorňujících na jejich průběh;
- plní úkoly v přestupkovém a správním řízení v rámci stanovené věcné působnosti;
- plní stanovené úkoly a podílí se na plnění závazků vyplývajících z mezinárodních dohod, zejména Schengenské prováděcí úmluvy; zajišťuje ve své působnosti vymezený rozsah činností v rámci operační spolupráce a vzájemné pomoci mezi členskými státy Evropské unie v oblasti ochrany vnějších hranic; plní úkoly vyplývající z dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic;
- zajišťuje plnění úkolů na úseku dočasné ochrany stanovené právními předpisy a úkolů k žadatelům o azyl v souladu s Dublinskou úmluvou a stanoveným právním předpisem;
- provozuje informační systémy v rozsahu stanoveném právním předpisem včetně vedení stanovených evidencí a statistických databází a

zabezpečuje jejich trvalé analytické užívání pro řídicí činnost vedoucích pracovníků oblastního ředitelství;

- spolupracuje s příslušnými územními orgány státní správy a samosprávy při řešení úkolů k zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti;
- zajišťuje úkoly v oblasti klasické a speciální služební kynologie

Tyto útvary vznikly především pro předběžnou, průběžnou i zpětnou kontrolu jak týkajících se pobytu cizinců, tak i osob, které mají jakékoliv spojitosti s cizinci či cizineckou policií, jedná se tedy především o osoby ubytovatelů.

Skupiny dokumentace

Skupina dokumentace odpovídá především za plnění úkolů souvisejících s předcházením a odhalováním trestné činnosti v souvislosti s nelegální migrací a to zejména :

- sleduje a průběžně analyzuje vývoj v oblasti bezpečnosti a migrace v rámci svého teritoria;
- plní úkoly v trestním řízení, zejména v přípravném trestním řízení a provádí zkrácené přípravné řízení v rámci stanovené věcné příslušnosti;
- soustřeďuje informace, opatřuje důkazy a důkazní materiály vedoucí k odhalování pachatelů přeshraniční trestné činnosti, zejména převaděčství a trestné činnosti související s obchodováním s lidmi, pokud nevykazuje znaky zločinného spolčení;
- organizuje součinnostní akce v za účelem odhalování přeshraniční trestné činnosti
- získává informace z míst služební činnosti a analyticky je zpracovává a na vyžádání předává služebními funkcionáři jako podklady pro rozhodování (např. k řízení otázek souvisejících s pobytem cizinců na území České republiky, bojem s nelegální migrací apod.);

- udržuje spolupráci a součinnost s policejními a jinými orgány státní správy a samosprávy v místech působnosti služby cizinecké policie;
- spolupracuje s operativními složkami policejních orgánů sousedních států, zejména v oblasti výměny informací, poznatků při odhalování přeshraniční trestné činnosti a společných bezpečnostních akcí a zpracovává jejich dožádání;
- spolupracuje s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky, útvary služby kriminální policie a vyšetřování s územně vymezenou působností a s operativními složkami celních orgánů, Armády České republiky a s bezpečnostní informační službou;
- získává informace o nových metodách nelegální migrace;
- přijímá opatření na základě vlastního vyhodnocení bezpečnostní situace nebo podle rozhodnutí nadřízeného služebního funkcionáře za účelem odhalování trestné činnosti na úseku nelegální migrace osob třetích zemí do České republiky a na úseku nezákonného pohybu zboží přes státní hranice
- připravuje podklady pro jednání hraničních zmocněnců k bezpečnostní situaci v teritoriu oblastního ředitelství a těchto jednání se v případě potřeby zúčastňuje;
- podílí se ve spolupráci s ostatními útvary a organizačními články policie na pátrání po osobách a věcech, předává těmto útvarům a organizačním článkům policie v rámci kraje i mimo něj aktuální poznatky;
- spravuje, kontroluje a vytěžuje stanovené databáze, vede vlastní poznatkovou evidenci osob podílejících se na nelegální migraci nebo v souvislosti s trestnou činností²²

Skupina dokumentace, jak již sám název říká se zabývá především dokumentováním a prošetřováním trestné činnosti spáchané cizinci či

---

²² Internetový zdroj <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-734387.aspx>

v opačném případě na cizincích. V případě trestné činnosti spáchané na cizincích se jedná především o podvody nebo tak zvané obchody s lidmi jako pracovní silou. Skupina dokumentace často spolupracuje i s mezinárodními policejními složkami a kolegy ostatních států Evropské unie, především států Schengenského prostoru.

6. Právní úprava pobytů cizinců

Podstatná část nejdůležitějších činností v rámci cizinecké policie je projednávána ve správním řízení, zpravidla veškeré žádosti dotýkající se povolování a zpětné kontroly pobytů cizinců na území České republiky. Veškerá správní řízení jsou projednávána podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (cizinecký zákon). Přesto, že se správní řízení vede dle správního řádu, jsou u některých řízení cizinecké policie určité výjimky a odchylky od správního řádu, a to především ve stanovených lhůtách pro ukončování řízení.

Přechodný pobyt

Cizinec pobývá na území přechodně:

- a) po překročení státních hranic České republiky a po ukončení hraniční kontroly, nebyl-li mu v rámci hraniční kontroly policií odepřen vstup na území
- b) po překročení státních hranic, není-li hraniční kontrola prováděna, nebo
- c) ode dne narození na území, za podmínek stanovených zákonem o pobytu cizinců na území ČR (§ 88).

Přechodný pobyt podle bodu a) počíná dnem a hodinou překročení státních hranic České republiky, je-li hraniční kontrola prováděna mimo území, nebo

dnem a hodinou ukončení hraniční kontroly, je-li tato prováděna na státních hranicích České republiky nebo po překročení těchto hranic.²³

Cizinec může pobývat na území přechodně bez víza, na základě uděleného krátkodobého víza, dlouhodobého víza, diplomatického víza nebo zvláštního víza, na základě povolení k přechodnému pobytu, anebo na základě výjezdního příkazu.²⁴

Pobyt cizinců na území ČR bez víza

Na území ČR mohou pobývat bez víza kromě dalších případů uvedených v § 18 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky cizinci ze třetích zemí, kteří jsou podle nařízení Rady Evropského společenství č. 539/2001 uvedeni na tzv. „bílém seznamu“, tj. jsou osvobozeni od vízové povinnosti při pobytu nepřesahujícím 3 měsíce. Dohodou o bezvízovém styku nebo nařízením vlády je bezvízový pobyt uvedených cizinců omezen tak, že se tento nevztahuje na případy výdělečné činnosti.²⁵ Bezvízový pobyt je také upravován jednotlivými mezinárodními smlouvami podepsanými mezi Českou republikou a jednotlivými státy.

Pobyt cizinců na území ČR na krátkodobá víza

Průjezdní vízum (§ 22 cizineckého zákona) – opravňuje cizince k průjezdu územím ČR z území jednoho na území jiného státu.²⁶ Průjezdní vízum uděluje diplomatická mise nebo konzulární úřad České republiky (zastupitelský úřad) na žádost cizince, který hodlá projíždět územím ČR. Doba platnosti průjezdního víza se stanoví podle předpokládaného počtu cest na území, nejdéle však na 6

---

²³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 16

²⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 17

²⁵ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 15

²⁶ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 15

měsíců. Průjezdni vízum může být **jednosměrné** opravňuje cizince k pobytu na území po dobu 5 dnů, **obousměrné** opravňuje cizince ke dvojímu pobytu na území po dobu 5 dnů a **bez omezení** počtu cest opravňuje cizince k opakovanému pobytu na území po dobu 5 dnů. Podle § 22 odst. 5 cizineckého zákona lze žádost o udělení průjezdního víza podat na hraničním přechodu, pokud z nepředvídatelných závažných důvodů cizinec nemohl žádost podat na zastupitelském úřadu a žádá o udělení víza z humanitárních důvodů, z důvodu zájmu České republiky, na základě mezinárodních závazků nebo jiného závažného důvodu. V těchto případech vízum uděluje a do cestovního dokladu vyznačuje policie.²⁷

Letištní vízum (§ 24 cizineckého zákona) – cizinci z některých zemí potřebují toto vízum, pokud jsou nuceni pobývat z důvodu čekání na letecký spoj v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR.²⁸ Letištní vízum uděluje zastupitelský úřad na žádost cizince. Doba platnosti letištního víza se stanoví podle předpokládaného počtu pobytů v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území, nejdéle však na 3 měsíce. Letištní vízum může být **jednosměrné** opravňuje cizince k pobytu v tranzitním prostoru po dobu čekání na letecký spoj uvedený v letence, nebo **obousměrné** a to opravňuje cizince ke dvojímu pobytu po dobu čekání na letecký spoj uvedený v letence.²⁹

Vízum k pobytu do 90 dnů (§ 26 cizineckého zákona) – opravňuje cizince k pobytu na území České republiky po dobu v něm uvedenou s tím, že celková doba pobytu nesmí překročit 3 měsíce. Žádost o udělení víza do 90 dnů vyřídí zastupitelský úřad ve lhůtě do 30 dnů ode dne podání žádosti a to dle § 170 odst. 3) cizineckého zákona.³⁰ Doba platnosti víza se stanoví podle předpokládaného počtu cest na území, nejdéle však na 2 roky. Vízum k pobytu

---

²⁷ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 22

²⁸ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 15

²⁹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 24

³⁰ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 15

do 90 dnů podle požadavku cizince uděluje zastupitelský úřad jako **jednorázové** nebo **vícenásobné**. Žádost o udělení víza k pobytu do 90 dnů lze také podat policii na hraničním přechodu, pokud z nepředvídatelných závažných důvodů cizinec nemohl žádost podat na zastupitelském úřadu a žádá o udělení víza z humanitárních důvodů, z důvodu zájmu České republiky, na základě mezinárodních závazků nebo jiného závažného důvodu. Ten, kdo vízum k pobytu do 90 dnů udělil, v něm uvede účel pobytu. Vízum k pobytu do 90 dnů může zastupitelský úřad ve zvláště odůvodněných případech, zejména na základě reciprocity, udělit s prodlouženou dobou pobytu na 180 dnů.³¹

Vízum k pobytu nad 90 dnů

Vízum k pobytu nad 90 dnů uděluje cizinecká policie na žádost cizince, který hodlá pobývat na území České republiky za účelem vyžadujícím pobyt na území delší než 3 měsíce. Tímto účelem může být např. zaměstnání, podnikání či studium. Vízum k pobytu nad 90 dnů se dále uděluje cizinci za účelem převzetí povolení k trvalému pobytu, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Žádost se podává na zastupitelském úřadu ČR a to na základě § 53 cizineckého zákona. Na území ČR lze žádost podat pouze v zákonem omezeném rozsahu případů ustanovených v § 33 cizineckého zákona. Lhůta pro vyřízení žádosti podané prostřednictvím zastupitelského úřadu je 90 dnů, ve zvláště složitých případech až 120 dnů ode dne podání žádosti, kdy tato lhůta vyplývá z § 170 odst. 6 cizineckého zákona. Ve vybraných případech, kdy účelem pobytu je např. studium, je lhůta zkrácena na dobu 60 dnů.³²

K žádosti je cizinec povinen předložit tyto náležitosti:

- cestovní doklad

---

³¹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 26

³² V praxi je však lhůta pro cizineckou policie zkrácena o dobu než je žádost ze zastupitelského úřadu na příslušné oddělení cizinecké policie doručena. V extrémních případech se může jednat o zkrácení doby až o 90 dnů.

- doklad potvrzující účel pobytu
- prostředky k pobytu (§ 13 cizineckého zákona)
- doklad o zajištěném ubytování po dobu pobytu na území
- výpis z evidence Rejstříku trestů ČR, jako podklad k posouzení trestní zachovalosti (to neplatí v případě cizince mladšího 15 let)
- 2 fotografie

Před vyznačením víza k pobytu nad 90 dnů je cizinec povinen předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění pokrývající dobu pobytu na území ČR³³. Výjimky z této povinnosti jsou uvedeny v § 180 i) odst. 2 cizineckého zákona. Rozsah a minimální částka cestovního zdravotního pojištění cizince je uvedena v § 180 i) odst. 1 cizineckého zákona.³⁴

V praxi funguje řízení o povolení k pobytu na vízum nad 90 dnů následujícím způsobem. Cizinec podá žádost o vízum nad 90 dnů na předepsaném tiskopisu (viz. příloha A). Tento tiskopis musí být řádně vyplněn v potřebném rozsahu, nesmí v něm být přepisováno či škrtnuto, údaje v něm musejí být čitelné a pravdivé. K tomuto tiskopisu dále cizinec doloží náležitosti k žádosti, které si nyní blíže specifikujeme, jedná se o: cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu, prostředky k pobytu, doklad o zajištěném ubytování po dobu pobytu na území České republiky, 2 fotografie.

Cestovní doklad cizince by měl pro potřebu při řízení o povolení k pobytu na vízum nad 90 dnů mít platnost, alespoň půl roku nad dobu platnosti případného povolení k pobytu. Zpravidla však v současné době postačuje platnost cestovního dokladu na dobu pokrývající platnost víza na dobu nad 90 dnů. V případě, že cestovní doklad má platnost kratší, může být pobyt povolen

---

³³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 31

³⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 180 i) odst. 1, dokladem o cestovním zdravotním pojištění se pro účely tohoto zákona rozumí doklad, kterým cizinec dokládá zajištění úhrady nákladů léčeni v souvislosti s úrazem nebo náhlým onemocněním na území, včetně nákladů spojených s převozem nemocného do státu, jehož cestovní doklad vlastní, popřípadě do jiného státu, ve kterém má povolen pobyt, a to do výše minimálně 30 000 EUR, po dobu pobytu na území.

za předpokladu, že délka pobytu bude zkrácena dle platnosti cestovního dokladu.

Dokladem potvrzujícím účel pobytu může být v případě účelu **zaměstnání** povolení k zaměstnání, nebo musí být v žádosti uvedeno číslo jednacích žádosti o vydání povolení k zaměstnání a u kterého úřadu práce o takové povolení cizinec požádal. Povolení k zaměstnání nemusí cizinec předkládat a číslo jednacích žádosti o jeho vydání uvádět, není-li povolení k zaměstnání podle zvláštního právního předpisu podmínkou výkonu zaměstnání. V současné době se však stává trendem vydávání pracovního povolení místo na jeden kalendářní rok pouze na jeho polovinu, avšak za stejný správní poplatek. V případě **účasti cizince v právnické osobě** (společenství, družstva apod.) dokládá cizinec výpis z obchodního rejstříku pro danou právnickou osobu, potvrzení o členství v právnické osobě s datem vzniku členství, případně výpis členů a statutárních orgánů právnické osoby. V tomto případě se jedná o mezi člunek mezi pobytem za účelem zaměstnání a pobytem za účelem podnikání. V případě účelu **podnikání** cizinec předkládá buď již získané oprávnění k podnikání (živnostenský list, výpis z obchodního rejstříku), či výzvu z živnostenského úřadu, kde o toto oprávnění cizinec požádal a potvrzení živnostenského úřadu o podané žádosti o oprávnění k podnikání. Tyto doklady může cizinec opět nahradit uvedením čísla jednacích žádosti o vydání živnostenského oprávnění, a u kterého živnostenského úřadu o takové oprávnění požádal. K žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem výzkumu je cizinec, který je držitelem povolení k pobytu za účelem vědeckého výzkumu na území jiného členského státu Evropské unie, povinen krom výše uvedených základních náležitostí dále předložit dohodu o hostování uzavřenou s výzkumnou organizací, která má sídlo na území tohoto členského státu, písemné vyjádření výzkumné organizace o účelu jeho pobytu na území. V případě účelu **sloučení rodiny** předkládá cizinec jako doklad ověřenou kopii oddacího listu, či rodného listu a to vždy ve dvou verzích v originálním cizím jazyce a úředně přeložený do českého jazyka. V případě účelu **studia** předkládá cizinec doklad o přijetí ke

studiu či potvrzení ze školy na kterou byl ke studiu přijat. V případě cizojazyčné verze tohoto dokladu či potvrzení je opět nutno doložit i český překlad. Překlady cizojazyčných dokladů musejí provádět pouze evidovaní a oprávnění tlumočníci s platnou licencí k provozování této činnosti. Cizinecká policie řeší i několik dalších druhů pobytů, avšak těchto pět uvedených je využíváno nejčastěji.

Prostředky k pobytu nejsou požadovány pouze v případě pobytu za účelem zaměstnání, kdy náklady spojené s případným pobytem cizince přebírá za cizince zaměstnavatel. Ve věci pobytu za účelem účasti v právnické osobě, či za účelem podnikání je v současné době částka, kterou cizinec musí předložit stanovena s nejnižším limitem na 125.000,-Kč. V ostatních případech se částka prostředků k pobytu vypočítává z existenčního minima, kdy záleží na počtu rodinných příslušníků (manžel/ka, děti) žijící ve společné domácnosti, na místě pobytu (vedeno dle okresů) a na tom zda má cizinec uzavřeno zdravotní pojištění splňující podmínky dle zákona. Výsledná částka jsou náklady na jeden měsíc pobytu. Tato částka se následně vynásobí číslem 24, což odpovídá počtu měsíců na období dvou let pobytu. Tato výsledná částka poté určí kolik musí cizinec doložit finančních prostředků k pobytu při podání žádosti o povolení dlouhodobého či trvalého pobytu.

Pod pojmem **doklad o zajištěném ubytování po dobu pobytu na území** se rozumí nájemní či podnájemní smlouva sepsaná a podepsaná mezi cizincem a majitelem nemovitosti, kde bude cizinec po dobu svého pobytu ubytován. Tyto nájemní či podnájemní smlouvy se zpravidla uzavírají na dobu určitou, a to na dobu jednoho, dvou, pěti či deseti let, nebo na dobu neurčitou. Krom těchto smluv může jako doklad o zajištěném ubytování sloužit potvrzení osoby ubytovatele o tom, že poskytne na danou dobu ubytování cizinci v nemovitosti, které je buďto majitelem, či v nemovitosti u které majitel souhlasil s tímto ubytováním.³⁵

---

³⁵ V současné době není cizinecká policie oprávněna zkoumat zda ubytovatel je majitelem dané nemovitosti, ve které cizince ubytovává.

Fotografie jsou podstatné pro případné kontroly pobytu a podoby cizince, neboť tyto fotografie se zaznamenávají v elektronické podobě v cizineckém informačním systému (CIS). Dále se jedna fotografie vylepí na žádost o vízum nad 90 dnů a druhá fotografie se vylepí na obalovou kartu materiálů cizince. Velikost fotografie je standardizována do velikosti běžné dokladové fotografie.

Dříve byl jednou z nejdůležitějších náležitostí kterou musel každý cizinec třetích zemí k žádosti dokládat **Výpis z evidence Rejstříku trestů ČR**, která slouží jako podklad k posouzení trestní zachovalosti cizince. V současné době tuto povinnost od cizince převzala cizinecká policie, která si Výpis z Rejstříku trestů vyžaduje sama v elektronické podobě. Výpis z rejstříku trestů se nevyžaduje u cizinců mladších 15 let.

K žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů je cizinec na požádání dále povinen předložit:

- doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů jako podklad k posouzení trestní zachovalosti (§ 174 cizineckého zákona) vydaného státem, jehož je cizinec státním občanem, jakož i státy, v nichž cizinec pobýval v posledních 3 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, nebo čestné prohlášení v případě, že tento stát takový doklad nevydává.

- lékařskou zprávu, že netrpí závažnou nemocí, o předložení lékařské zprávy lze požádat pouze v případě důvodného podezření, že závažnou nemocí trpí.

Tyto doklady se však vyžadují pouze ve vyjimečných případech, které nastávají minimálně, avšak tato pravomoc je pro tyto případy cizinecké policii udělena.

Při podání žádosti o povolení k přechodnému i trvalému pobytu nesmí být s výjimkou cestovního dokladu, matričních dokladů a fotografie žádný dokument starší 180 dnů.

Pokud cizinec splnil všechny výše uvedené požadavky, doložil žádost na předepsaném tiskopisu a předložil veškeré potřebné náležitosti, tak pracovník zastupitelského úřadu tuto kompletní žádost přijme. V případě nějakých

nesrovnalostí může tento pracovník s cizincem naplánovat a následně provést pohovor na doplnění sporných bodů či nesrovnalostí v žádosti. Po přijetí žádosti pracovník zastupitelského úřadu tuto žádost opatří datem podání a otiskem svého razítka zastupitelského úřadu. Tuto žádost dále zaeviduje do elektronického systému zastupitelského úřadu, který mu přidělí číslo žádosti o vízum (ŽOV). Následně zastupitelský úřad tyto žádosti rozešle prostřednictvím úřední pošty přes Ředitelství služby cizinecké policie na jednotlivé inspektoráty cizinecké policie či dále na detašovaná pracoviště (oddělení povolování pobytu) dle místní příslušnosti pobytu cizince.

Po doručení žádosti na oddělení cizinecké policie je tato žádost přidělena některému z policejních inspektorů či civilních zaměstnanců cizinecké policie, který žádost zadá do cizineckého informačního systému (CIS). Při zavádění přidělené žádosti do CISu provede policista lustraci cizince v dostupných kontrolních evidencích, a to především v evidenci nežádoucích osob (ENO), kde je uvedeno zda cizinec nemá zákaz pobytu na území České republiky, či v případě že ano, tak na jak dlouhou dobu a v jakém rozsahu. V současné době je nutnost také provádět lustraci v evidencích Shengenského informačního systému (SIS), kde se zjišťuje zda cizinec není evidován jako závadová osoba v některém ze států Shengenského prostoru. Po provedení této lustrace zavede policista nebo určený pracovník do CISu veškeré informace o daném cizinci, které jsou uvedené v žádosti a v cestovním dokladu cizince, dále do systému naskenuje přiloženou fotografii cizince, pro případnou obrazovou identifikaci. CIS policistovi přidělí k dané žádosti číslo jednací, pod kterým je kompletní žádost u cizinecké policie zadokumentována. Policista také založí cizinci materiály cizinecké evidence (MCE), které se skládají z obalové karty, na které jsou uvedeny základní národnosti cizince a je zde vylepena dříve naskenovaná fotografie a následně se skládají ze všech žádostí, které cizinec již podával. V případě prvního podání žádosti o vízum nad 90 dnů je v těchto materiálech obsažena pouze tato jedna žádost.

Pokud lustrace cizince v systému ENO či SIS byla pozitivní je další postup takový, že policista žádost okamžitě zamítne a to dle § 56 odst. 1 písm. c) cizineckého zákona. Pokud provedené lustrace byly negativní může policista dále pokračovat v řízení a to především v prováděné kontrole tiskopisu žádosti a přiložených náležitostí a v následném prověřování dat z přiložených náležitostí. Pokud policista najde či zjistí nějaké nesrovnalosti či závady žádosti může dle § 56 cizineckého zákona vízum neudělit, což učiní zasláním nesouhlasného stanoviska k udělení víza na zastupitelský úřad. Pokud se jedná o nesrovnalosti, které je možno odstranit vyzve policista prostřednictvím zastupitelského úřadu předmětného cizince, aby opět prostřednictvím zastupitelského úřadu doložil potřebné doklady či odstranil vzniklé nesrovnalosti. V případě, že kontrolou a prověřováním nebyly zjištěny žádné nedostatky či závady žádosti, pošle policista na zastupitelský úřad souhlasné stanovisko k udělení víza nad 90 dnů.

Zastupitelský úřad po doručení kladného stanoviska vyzve dotčeného cizince, aby se dostavil k převzetí vízového štítku, který mu na zastupitelském úřadu vytisknou a vylepí do cestovního pasu. S tímto vízovým štítkem cizinec přijede do ČR, kde se následně dostaví na cizineckou policii, která tento pobyt povolila. Zde je cizinec povinen vyplnit přihlašovací lístek a sloužící policista otiskne cizinci do cestovního pasu razítko, kde se vypíše adresa pobytu cizince na území ČR. Policista si se souhlasem cizince pořídí fotokopii stránky s tímto razítkem a vízovým štítkem a založí ji do MCE cizince. Následně je do systému CIS zavedeno číslo vízového štítku cizince a žádost se poté sešije, spoj přelepí bílou lepenkou, kterou policista na okrajích opatří svým razítkem a podpisem. Takto opatřené MCE se založí do abecední kartotéky cizinců, která je rozdělena dle jednotlivých národností a druhů pobytu. Tato kartotéka se nachází na každém inspektorátu cizinecké policie či detašovaném pracovišti.

Vízum k pobytu nad 90 dnů se uděluje s dobou platnosti na 1 rok. Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem převzetí povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, za účelem studia na území, nebo povolení k trvalému pobytu opravňuje cizince k pobytu na území po dobu 3 pracovních dnů od data příjezdu do ČR. V této době je cizinec povinen se dostavit k převzetí povolení daného pobytu na cizineckou policii, u kterého byla žádost o povolení přechodného či trvalého pobytu podána.³⁶

Pokud trvá u cizince stejný účel pobytu, lze vízum opakovaně prodlužovat. Maximálně však může cizinec na stejné vízum pobývat na území ČR 1 rok. Účel pobytu v případě víza k pobytu nad 90 dnů nelze změnit na území ČR. V případě změny je nutné vycestovat mimo území ČR a podat novou žádost, opět prostřednictvím zastupitelského úřadu. Hodlá-li cizinec přechodně pobývat v ČR déle než 1 rok, je oprávněn podat na území žádost o povolení k dlouhodobému pobytu. Na udělení víza není právní nárok.³⁷

Povolení k dlouhodobému pobytu

O udělení povolení k dlouhodobému pobytu je standardně oprávněn požádat cizinec v případě, že splní všechny následující podmínky:

- na území ČR pobývá na základě víza k pobytu nad 90 dnů,
- hodlá na území přechodně pobývat po dobu delší než 1 rok
- trvá stejný účel pobytu

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je dále oprávněn podat cizinec, který na území pobýval na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu, následně na území pobývá na povolení k dlouhodobému pobytu

---

³⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 30 odst. 4

³⁷ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 16

za účelem strpění pobytu, pobývá-li na území nepřetržitě po dobu nejméně 3 let. Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je dále oprávněn podat cizinec, který na území pobývá jako člen personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice anebo jako jeho rodinný příslušník registrovaný Ministerstvem zahraničních věcí.³⁸

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu se podává na inspektorátu cizinecké policie či na detašovaném pracovišti oddělení povolování pobytu, které je příslušné podle místa hlášeného pobytu cizince na území ČR na příslušném tiskopisu (viz. příloha B). K žádosti cizinec dále přikládá stejné náležitosti jako v případě žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů, v případě podnikání přikládá navíc např. doklad o stavu daňových nedoplatků, potvrzení z finančního úřadu, či správy sociálního zabezpečení (dle § 46 odst. 7 cizineckého zákona). U dlouhodobého pobytu jsou také stejné účely pobytu. Lhůta k vyřízení žádosti o dlouhodobém pobytu je 60 dnů, kdy tuto lhůtu upravuje § 169 odst. 2 písm. e) cizineckého zákona.³⁹ Řízení o povolení dlouhodobého pobytu se provádí stejným způsobem jako při řízení o povolení pobytu na vízum nad 90 dnů, kdy však údaje o cizinci v systému CIS jsou již zavedeny a pouze se mohou doplnit či aktualizovat podle případných změn u cizince (nové foto, nový cestovní doklad, nové zaměstnání, nová adresa pobytu apod.). V systému CIS se následně zavede předmětná žádost o povolení dlouhodobého pobytu, kdy systém k této žádosti opět přidělí číslo jednací, pod kterým bude žádost vedena a zadokumentována.

Povolení k dlouhodobému pobytu lze opakovaně prodloužovat, a to na základě § 44a cizineckého zákona. V případě prodloužování dlouhodobého pobytu se opět postupuje stejně jako při povolování dlouhodobého pobytu, pouze se v systému CIS zadá forma žádosti jako žádost o prodloužení

---

³⁸ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 42

³⁹ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 16

dlouhodobého pobytu. Lhůta na vyřízení této žádosti je zkrácena na 30 dnů. Platnost pobytu se prodlouží na dobu stanovenou dle § 44 odst. 5) cizineckého zákona. Při pobytu na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu lze také měnit účel tohoto povolení, a to přímo na území ČR. Policie vydá v takovém případě nové povolení k dlouhodobému pobytu. Kromě toho je cizinec oprávněn požádat za zákonem stanovených podmínek o povolení k dlouhodobému pobytu i na zastupitelském úřadě České republiky v zahraničí a to i bez předchozího pobytu na vízum nad 90 dnů. U těchto žádostí se jedná především o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny dle § 42a) či § 42b) cizineckého zákona nebo za účelem studia dle § 42d) cizineckého zákona. Při žádosti o povolení dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny podané prostřednictvím zastupitelského úřadu je výjimka od správního řádu a to ve lhůtě pro skončení řízení, která je v tomto případě prodloužena až na 180 dnů.

Povolení k dlouhodobému pobytu se povoluje maximálně na dobu dvou let dle nároků stanovených zákonem o pobytu cizinců. Výjimkou je opakované prodloužení dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny, kdy je možno tento pobyt prodloužit až na dobu pěti let, za zákonem splněných podmínek, že osoba ke které se daný cizinec jako rodinný příslušník slučuje má na území ČR povolen trvalý pobyt. Po skončení řízení o povolení dlouhodobého pobytu a po následném povolení pobytu v elektronickém systému CIS se z tohoto systému vytiskne cizinci tzv. pobytový štítek, který je normalizován ve stejném tvaru a barevném provedení pro celou evropskou unii. Tento štítek se následně vylepí do cestovního pasu cizince. Za vydání tohoto pobytového štítku ať už při povolení či prodloužení dlouhodobého pobytu se dle zákona vybere správní poplatek ve výši 1.000,-Kč a při vydání pobytového štítku cizinci mladšímu patnácti let ve výši 500,-Kč. Po vylepení pobytového štítku do cestovního pasu cizince se kompletní žádost opět sešije, přelepí bílou páskou a opatří otiskem razítka se státním znakem a podpisem pověřeného policisty, a tato žádost se

následně přidá k ostatním žádostem do MCE cizince a celé MCE se opět založí do jmenné kartotéky.

Trvalý pobyt v ČR

Cizinec s trvalým pobytem v České republice má ve většině oblastí života stejné postavení jako občan České republiky, tudíž pro cizince mnohem výhodnější nežli při výše uvedených pobytech. Z tohoto důvodu si cizinci po splnění zákonných podmínek nejčastěji žádají o trvalý pobyt. Od 01.01.2009 byly v povolování trvalých pobytů provedeny největší změny, kdy především celá agenda trvalých pobytu byla z cizinecké policie přenesena na Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky (OAMP).

Povolení k trvalému pobytu na základě příbuzenství s občanem ČR

Cizinec – občan EU i třetího státu, který je rodinný příslušník občana ČR v rozsahu:

- a) manžel
  - b) rodič, jde-li o občana EU mladšího 21 let
  - c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana EU
  - d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana EU
- může na OAMP nebo zastupitelském úřadě ČR v zahraničí požádat o povolení k trvalému pobytu. Lhůta k vyřízení žádosti je 180 dnů, resp. v případě podání žádosti na území ČR 60 dnů. Na udělení povolení k trvalému pobytu z tohoto důvodu existuje právní nárok a OAMP může žádost zamítnout pouze z přesně vymezených důvodů. Vydání povolení je osvobozeno od správního poplatku.

Trvalý pobyt bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR

Za určitých podmínek může cizinec požádat o trvalý pobyt, aniž by předtím musel pobývat na území ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů či povolení

k dlouhodobému pobytu. V těchto případech však neexistuje na udělení trvalého pobytu právní nárok.⁴⁰ Tyto podmínky jsou uvedeny v § 66 cizineckého zákona a jedná se o tyto:

- cizinec který o vydání tohoto povolení žádá z humanitárních důvodů
- který o vydání tohoto povolení žádá z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele
- na jeho žádost, pokud je jeho pobyt na území v zájmu České republiky
- který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců.

Povolení k trvalému pobytu se dále na žádost vydá cizinci, kterému předchází povolení k trvalému pobytu na území bylo zrušeno z důvodu podle § 77 odst. 1 písm. c) nebo d) cizineckého zákona, pokud od nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu neuplynula doba 3 let.⁴¹

Trvalý pobyt podmíněný předchozím nepřetržitým pobytem na území ČR

Povolení k trvalému pobytu se po **4 letech** nepřetržitého pobytu na území ČR vydá cizinci který na území pobývá v rámci přechodného pobytu po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany (azylu) a o vydání tohoto povolení žádá neprodleně po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany, kdy toto řízení, včetně případného řízení o kasační stížnosti, trvalo nejméně 2 roky. Do doby pobytu se započítává doba pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů, na povolení k dlouhodobému pobytu a doba pobytu po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného řízení o kasační stížnosti. Splnění podmínky nepřetržitého pobytu a podmínky trvání řízení o udělení mezinárodní ochrany lze prominout, žádá-li o povolení k trvalému pobytu na území nezletilý nebo zletilý nezaopatřený cizinec a nebo cizinec zbavený způsobilosti k

---

⁴⁰ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 17

⁴¹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 66

právním úkonům, který byl rozhodnutím příslušného orgánu svěřen do péče cizince žádajícího o povolení k trvalému pobytu.⁴²

Po **5 letech** nepřetržitého pobytu v ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů, či na základě povolení k dlouhodobému pobytu je oprávněn požádat o trvalý pobyt každý cizinec. Započítávání doby pobytu cizince je uvedeno v § 68 odst. 2) a odst. 3) cizineckého zákona, který zní: odst. 2 - Do doby pobytu se započítává doba pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů a na povolení k dlouhodobému pobytu nebo doba pobytu na základě udělené doplňkové ochrany podle zvláštního právního předpisu. Do této doby se nezapočítává doba, po kterou byl cizinec na území služebně vyslán zahraničním zaměstnavatelem nebo zahraniční právnickou nebo fyzickou osobou. Doba pobytu na území za účelem studia se započítává jednou polovinou, odst. 3 - Do doby pobytu se započítávají i období nepřítomnosti cizince na území v průběhu této doby pobytu, pokud tato jednotlivá období nepřítomnosti nepřesáhla 6 po sobě jdoucích měsíců a pokud ve svém souhrnu nepřesáhla 10 měsíců, a dále období nepřítomnosti cizince na území, které nepřesáhlo 12 po sobě jdoucích měsíců, pokud byl cizinec pracovně vyslán do zahraničí. Nepřetržitost pobytu je dále zachována, pokud jedno období nepřítomnosti cizince na území nebylo delší než 12 po sobě jdoucích měsíců ze závažných důvodů, zejména jde-li o těhotenství a narození dítěte, závažné onemocnění anebo studium nebo odborné školení, přičemž toto období se do doby pobytu nezapočítává.⁴³

Postup při řízení a rozhodnutí o žádosti o trvalý pobyt je stejný jako při řízení o povolení k dlouhodobému pobytu, i včetně náležitostí, kdy však musejí být některé dokumenty úředně ověřeny např.: doklad o zajištěném ubytování, kopie matričních dokladů. Jediným a přesto základním rozdílem, který vstoupil v platnost od 01.01.2009 je doložení dokladu prokazující požadovanou znalost

---

⁴² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 67

⁴³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 68

českého jazyka vydaný školou, která je uvedena v seznamu škol oprávněných provádět zkoušky znalosti českého jazyka stanoveném vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.⁴⁴ Účelem trvalého pobytu může tedy být účel na základě sloučení s občanem EU či ČR, sloučení rodiny s cizincem s již povoleným trvalým pobytem, po čtyřech nebo po pěti letech nepřetržitého pobytu na území ČR.

O žádostech o povolení k dlouhodobému pobytu rozhoduje v **I. Stupni cizinecká policie** příslušná dle místa pobytu cizince s výjimkou zákonem stanovených případů, ve kterých rozhoduje Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie uvedených v § 163 písm. g bod 4 cizineckého zákona, nebo Ministerstvo vnitra uvedených v § 165 písm. c cizineckého zákona. Proti rozhodnutí cizinecké policie lze podat do 15 dnů odvolání, resp. rozklad. Pokud by i toto rozhodnutí bylo zamítavé, lze do 2 měsíců ode dne doručení podat žalobu k Městskému soudu v Praze.⁴⁵ Ve věci žádostí o povolení trvalého pobytu rozhoduje Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, příslušný dle dané oblasti místa pobytu cizince.

Výjezdní příkaz

Výjezdní příkaz dle § 50 cizineckého zákona uděluje cizinecká policie, či ve speciálních případech i Ministerstvo zahraničních věcí, z moci úřední, pokud dojde k ukončení legálního pobytu cizince na území ČR (např. v případě zrušení víza či povolení k pobytu, po uplynutí platnosti víza atp.). Výjezdní příkaz opravňuje cizince k pobytu na území po dobu nezbytně nutnou k provedení

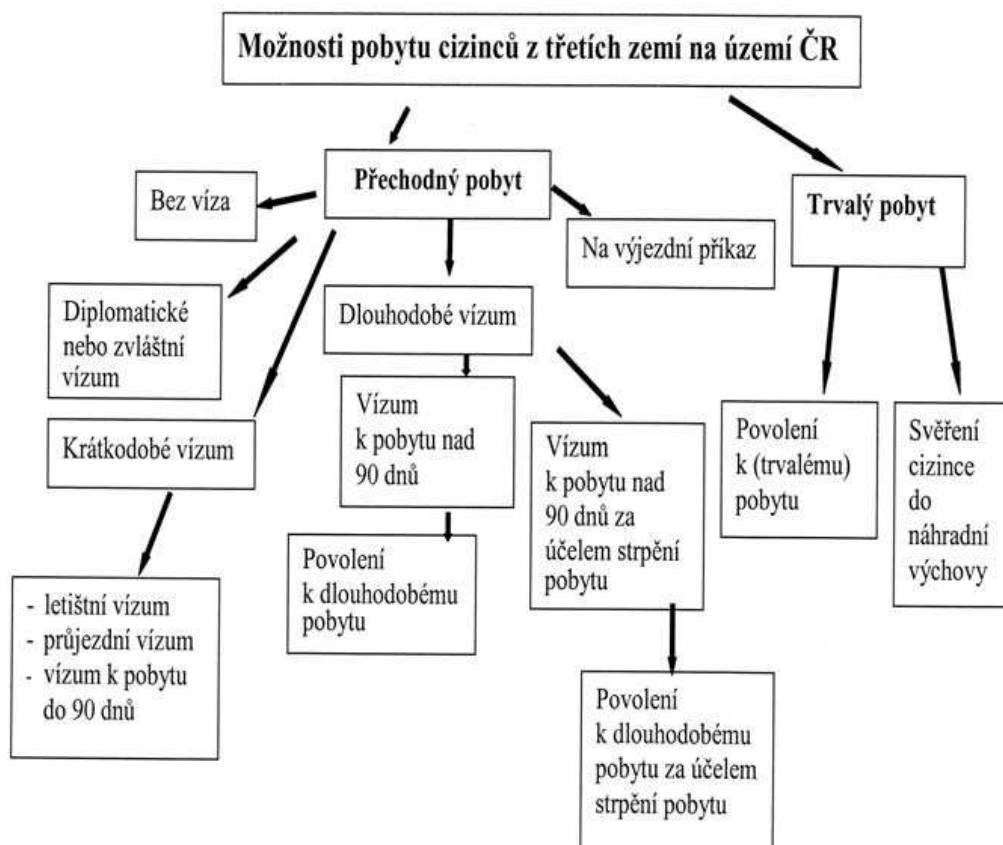
---

⁴⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 70

⁴⁵ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 17

neodkladných úkonů a k vycestování. Maximální délka platnosti výjezdního příkazu je však 60 dnů.⁴⁶

graf 1.⁴⁷

Přechodný pobyt občana EU

Co se týče řízení o povolení pobytu občana EU, jedná se o naprosto stejný postup cizinecké policie, kdy však občan EU není povinen dokládat k žádosti takové množství zákonem stanovených náležitostí jako občané třetích zemí. Mezi základní náležitosti, které občan EU nedokládá patří především Výpis

⁴⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 50

⁴⁷ Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, ISBN: 80-86878-43-0, str. 18

z Rejstříku trestů ČR, který si v případě občanů EU nevyžaduje v elektronické podobě ani cizinecká policie.

Cizinecká policie vydá občanu Evropské unie na jeho žádost potvrzení o přechodném pobytu na území, pokud občan Evropské unie:

- hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce
- neohrozil bezpečnost státu nebo závažným způsobem nenarušil veřejný pořádek.

Občan EU si při žádosti o potvrzení o přechodném pobytu na cizinecké policii vyplní fialovou žádost (viz. příloha C), směřovanou pro občany EU a k žádosti dále předloží:

- cestovní doklad
- doklad potvrzující účel pobytu, jde-li o zaměstnání, podnikání nebo jinou výdělečnou činnost anebo studium
- 2 fotografie
- doklad o zdravotním pojištění, to neplatí, je-li účelem pobytu zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost
- doklad o zajištění ubytování na území⁴⁸

Po prověření všech náležitosti a následném povolení se občanu EU vytiskne potvrzení o přechodném pobytu, které nemá časově omezenou platnost a není opatřeno fotografií cizince. Toto potvrzení pozbude platnosti pouze za zákonem stanovených podmínek a to zpravidla při ukončení přechodného pobytu cizince ke kterému může dojít na základě osobně podané žádosti cizince o ukončení pobytu, při neplnění zákonem stanovených podmínek pro povolení pobytu, při povolení podané žádosti o trvalý pobyt či při získání českého státního občanství, o kterém však nerozhoduje cizinecká policie, ale ministerstvo vnitra.

---

⁴⁸ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 87a

Trvalý pobyt občana EU

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky vydá občanu Evropské unie na jeho žádost povolení k trvalému pobytu:

- po 5 letech jeho nepřetržitého přechodného pobytu na území
- jestliže v době skončení zaměstnání, podnikání nebo jiné výdělečné činnosti dosáhl věku stanoveného pro vznik nároku na starobní důchod, nebo pro vznik nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku a o tento důchod přiznávaný před dosažením důchodového věku požádal, pokud tuto činnost vykonával na území posledních 12 měsíců před podáním žádosti o povolení k trvalému pobytu a nepřetržitě na území pobývá po dobu nejméně 3 let.
- jestliže skončil zaměstnání, podnikání nebo jinou výdělečnou činnost z důvodu vzniku plné invalidity a pobývá na území nepřetržitě po dobu nejméně 2 let; podmínka doby nepřetržitého pobytu na území neplatí, pokud občanu Evropské unie vznikl nárok na plný invalidní důchod z důvodu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.
- jestliže je zaměstnán, podniká nebo provozuje jinou výdělečnou činnost na území jiného členského státu Evropské unie a zpravidla se každý den nebo alespoň jednou týdně vrací na území, pokud na území dříve nepřetržitě pobýval a současně zde byl zaměstnán, podnikal nebo provozoval jinou výdělečnou činnost po dobu nejméně 3 let.
- jde-li o občana Evropské unie mladšího 18 let, který byl svěřen do náhradní výchovy rozhodnutím příslušného orgánu.⁴⁹

Podmínka doby pobytu na území a podmínka doby trvání zaměstnání, podnikání nebo jiné výdělečné činnosti neplatí, jde-li o občana Evropské unie, který je manželem státního občana České.

K žádosti o povolení k trvalému pobytu občan Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník předloží:

---

⁴⁹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 87g

- cestovní doklad
- doklad potvrzující splnění podmínky účelu pobytu
- 2 fotografie
- doklad o zajištění ubytování

Po prověření všech náležitosti a následném povolení se občanu EU vydá namísto písemného vyhotovení rozhodnutí pouze průkaz o povolení k trvalému pobytu občana Evropské unie.

Občané Evropské unie si zpravidla žádají o trvalý pobyt ze stejných důvodů a pro stejné výhody jako občané třetích zemí, a následnou vyhlídkou získání českého státního občanství po zákonem stanovených podmínkách, zpravidla po uplynutí pěti let trvalého pobytu.

Správní řízení ve věci rušení pobytu cizinců

Zrušení platnosti krátkodobého víza

Policie zruší platnost krátkodobého víza, jestliže cizinec:

- neplní účel, pro který bylo vízum uděleno, nebo o zrušení platnosti víza sám požádá

Policie zruší platnost krátkodobého víza, jestliže:

- cizinec úmyslně ohrozil veřejný pořádek, porušil povinnost stanovenou cizineckým zákonem, přestal splňovat některou z podmínek pro udělení víza
- policie při pobytové kontrole zjistí skutečnost podle § 9 odst. 1 písm. g), h) nebo i) cizineckého zákona
- cestovní doklad cizince byl orgánem státu, který jej vydal, prohlášen za neplatný nebo odcizený
- cizinec při pobytové kontrole neprokáže schopnost uhradit náklady zdravotní péče a neprokáže ji ani ve lhůtě stanovené policií, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince.

Platnost víza je zrušena udělením výjezdního příkazu, kdy cizinec je povinen vycestovat z území v době stanovené výjezdním příkazem. Policie je oprávněna ve vízu, jehož platnost byla zrušena, vyznačit tuto skutečnost.⁵⁰

Zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže:

- zjistí, že cizinec uzavřel manželství s cílem získat povolení k trvalému pobytu; to neplatí, pokud se v manželství narodilo dítě nebo bylo v době trvání manželství dítě nezrušitelně osvojeno
- cizinci byl trvalý pobyt povolen na základě předložených padělaných nebo pozměněných náležitostí
- cizinec pobýval mimo území států Evropské unie nepřetržitě po dobu delší než 12 měsíců, pokud nebyla odůvodněna závažnými důvody, zejména těhotenstvím a narozením dítěte, závažným onemocněním, studiem nebo odborným školením anebo pracovním vysláním do zahraničí
- cizinec pobýval mimo území nepřetržitě po dobu delší než 6 let, je to odůvodněno plněním závazku vyplývajícího z mezinárodní smlouvy
- o to cizinec požádá.

Ministerstvo vnitra, OAMP platnost povolení k trvalému pobytu dále zruší, jestliže:

- cizinec opakovaně závažným způsobem naruší veřejný pořádek nebo práva a svobody druhých anebo je důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu
- zanikne do 5 let po vydání povolení k trvalému pobytu důvod, pro který bylo podle § 66 odst. 1 písm. a) bodu 1 nebo § 66 odst. 1 písm. b) povolení k trvalému pobytu vydáno
- byla zrušena platnost povolení k trvalému pobytu uděleného tomu, kdo o cizince, držitele tohoto povolení, pečoval

---

⁵⁰ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 61

- cizinec nesplnil povinnost podle § 88 odst. 3
- byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k trestu odnětí svobody v délce převyšující 3 roky.⁵¹

Zrušení platnosti povolení k pobytu ať již vízového, dlouhodobého či trvalého je dlouhodobou záležitostí zatíženou velkou administrativní náročností.

Správní vyhoštění a zajištění cizince

Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území. Doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území, stanoví policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. V odůvodněných případech lze rozhodnutím stanovit hraniční přechod pro vycestování z území. Policie cizinci udělí výjezdní příkaz a cizinec je povinen vycestovat z území v době stanovené tímto výjezdním příkazem. Policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území dle zákonného ustanovení až na 3, 5, nebo 10 let. Rozhodnutí o správním vyhoštění občana EU nebo jeho rodinného příslušníka, který na území pobývá přechodně, lze vydat pouze v případě, že občan EU nebo jeho rodinný příslušník: ohrožuje bezpečnost státu, závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, to neplatí, jde-li o občana EU, který pobývá na území nepřetržitě po dobu nejméně 10 let, ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí, pokud k takovému onemocnění došlo do 3 měsíců po vstupu na území. Rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, je vykonatelné po nabytí právní moci rozhodnutí, jímž se: mezinárodní ochrana neuděluje, žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná, řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavuje, nebo azyl nebo doplňková ochrana odnímá -

---

⁵¹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 77

jestliže marně uplynula lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany, nebo jestliže podle zvláštního právního předpisu podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nemá odkladný účinek. Rozhodnutí o správním vyhoštění není vykonatelné, přizná-li soud na žádost cizince jeho žalobě odkladný účinek.⁵² Rozhodnutí o správním vyhoštění se nevzdává, jestliže cizinec žádající o mezinárodní ochranu na území přichází přímo ze státu, kde mu hrozí pronásledování, nebo vážná újma, a na území vstoupí nebo pobývá bez povolení, a sám se bez prodlení přihlásí policii nebo ministerstvu a prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup nebo pobyt. Rozhodnutí o správním vyhoštění nelze dále vydat, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince.⁵³

Policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince s povolením k trvalému pobytu s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území, až na: 10 let, je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území ohrozit bezpečnost státu užitím síly při prosazování politických cílů, prováděním činnosti ohrožující základy demokratického státu nebo směřující k narušení celistvosti území anebo jiným obdobným způsobem, 10 let, je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území závažným způsobem narušit veřejný pořádek, nebo 3 roky, nesplní-li cizinec povinnost podle § 77 odst. 3. Rozhodnutí o vyhoštění nelze vydat, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince.⁵⁴

Policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění je povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva vnitra, zda vycestování cizince je možné. Vzniknou-li důvody znemožňující vycestování cizince po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění, policie vydá nové rozhodnutí ve věci podle zvláštního právního předpisu, a to po vyžádání závazného stanoviska

---

⁵² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 118, 119

⁵³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 119a

⁵⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 120

ministerstva. Ministerstvo vydá závazné stanovisko bezodkladně. Není-li vycestování cizince možné, policie tuto skutečnost uvede v rozhodnutí o správním vyhoštění a cizinci udělí vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území. Pominou-li důvody znemožňující cizinci vycestování policie vydá nové rozhodnutí. Dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí zaniká platnost víza za účelem strpění, policie cizinci udělí výjezdní příkaz a stanoví lhůtu, ve které je povinen vycestovat z území. Vysloví-li jiný stát souhlas s přijetím osoby bez státního občanství, může být vyhoštěna na základě správního vyhoštění do tohoto státu.⁵⁵

Náklady spojené se správním vyhoštěním se uhradí z peněžních prostředků cizince, který má být vyhoštěn na základě rozhodnutí o správním vyhoštění. Nelze-li uhradit náklady z peněžních prostředků cizince, uhradí je plně nebo jejich zbývající část osoba, která se k tomu zavázala v pozvání ověřeném policií, nebo jde-li o výzkumného pracovníka, výzkumná organizace, která se k tomu písemně zavázala. Výzkumná organizace uhradí náklady spojené se správním vyhoštěním vzniklé do 6 měsíců ode dne skončení platnosti dohody o hostování. Nelze-li uhradit náklady podle předchozích odstavců, jsou povinni tyto náklady uhradit plně nebo jejich zbývající část postupně:

- ten, kdo cizince zaměstnal bez povolení k zaměstnání
- ten, kdo zaměstnání bez povolení k zaměstnání zprostředkoval
- dopravce, který nesplnil povinnost podle § 104.

Nelze-li náklady spojené se správním vyhoštěním uhradit podle předchozích odstavců, nese dále tyto náklady:

- policie, jde-li o cizince zajištěného podle zvláštního právního předpisu
- ministerstvo v ostatních případech

Do nákladů spojených se správním vyhoštěním se zahrnují náklady na ubytování a stravování, přepravní náklady a ostatní nutné peněžní náklady. Nejsou-li náklady spojené se správním vyhoštěním cizince uhrazeny z

---

⁵⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 120a

peněžních prostředků cizince, stanoví policie nebo ministerstvo rozhodnutím, kdo a v jaké výši je povinen tyto náklady nebo jejich část uhradit, toto rozhodnutí nabývá právní moci doručením nebo odmítnutím převzetí.

Policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění, je-li nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo mařit anebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Cizince lze zajistit poté, co mu bylo doručeno písemné rozhodnutí o zajištění opatřené odůvodněním, nebo poté, co takové rozhodnutí odmítne převzít. Rozhodnutí nabývá právní moci doručením nebo odmítnutím cizince rozhodnutí převzít. Je-li zajištěným nezletilý cizinec bez doprovodu, ustanoví mu policie opatrovníka. Policie je oprávněna za účelem správního vyhoštění zajistit cizince, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně nebo podal žádost o mezinárodní ochranu, jestliže již bylo o jeho vyhoštění pravomocně rozhodnuto nebo je řízení o správním vyhoštění zahájeno. Doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. V případě cizince mladšího 18 let nesmí doba zajištění překročit 90 dnů. O zajištění cizince může být na základě žádosti cizince vyrozuměna blízká osoba cizince, či zastupitelský úřad státu jehož je cizinec občanem. Policie je povinna po celou dobu zajištění cizince zkoumat, zda důvody zajištění trvají, neprodleně po zajištění poučit zajištěného cizince v jazyce, ve kterém je cizinec schopen se dorozumět, o možnosti soudního přezkumu zákonnosti zajištění. Zajištění musí být bez zbytečného odkladu ukončeno po zániku důvodu pro zajištění, rozhodne-li soud o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince nebo nařídil-li soud v řízení podle zvláštního právního předpisu propuštění cizince, je-li cizinci udělen azyl nebo doplňková ochrana, nebo je-li cizinci povolen dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území.⁵⁶ Rozhodnutí o zajištění cizince se zpravidla vykonává v zařízení.

---

⁵⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 123 - 127

Jedním z dalších nových termínů uvedených v zákoně o pobytu cizinců je termín dobrovolný návrat. Zde ministerstvo vnitra může nést, je-li to ve veřejném zájmu, náklady spojené s dobrovolným návratem cizince, který je zajištěn za účelem správního vyhoštění, nebo kterému byla rozhodnutím o správním vyhoštění stanovena lhůta k vycestování z území a který nemá platný cestovní doklad, do země, jejímž je občanem, nebo do jiného státu, který cizinci umožní vstup na své území. Cizinec je povinen ministerstvu dodatečně uhradit přepravní náklady v poloviční výši, kdy do doby uhrazení bude cizinec zařazen do evidence nežádoucích osob. Žádost o dobrovolný návrat je cizinec oprávněn podat policii v době svého zajištění v zařízení, nebo ve lhůtě stanovené k vycestování z území rozhodnutím o správním vyhoštění. O žádosti cizince o dobrovolný návrat ministerstvo rozhodne bez zbytečného odkladu.⁵⁷

Azyl a azylová zařízení

Průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany

Zahájení správního řízení je vázáno na prohlášení cizince, ze kterého je zřejmý úmysl požádat o udělení mezinárodní ochrany. Takové prohlášení lze učinit pouze na území České republiky písemně nebo ústně do protokolu. Prohlášení je možno učinit na hraničním přechodu, v přijímacím středisku, na odboru cizinecké a pohraniční policie za podmínky, že se cizinec dostavil dobrovolně, v zařízení pro zajištění cizinců, ve zdravotnickém zařízení v průběhu hospitalizace nebo ve vězení. Cizinec má povinnost dostavit se do 24 hodin od prohlášení do přijímacího střediska, kde podá žádost o mezinárodní ochranu. Výjimkou jsou pouze situace, kdy se z objektivních důvodů dostavit nemůže (hospitalizace, vězení) v těchto případech navštíví cizince pracovník Ministerstva vnitra České republiky a sepíše s ním žádost o mezinárodní ochranu v místě jeho aktuálního pobytu. V přijímacím středisku provede policie

---

⁵⁷ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 123 a)

s cizincem identifikační úkony. Dále má cizinec povinnost odevzdat svůj cestovní doklad, strpět sejmутí otisků prstů a pořízení obrazového záznamu. V přijímacím středisku proběhne též zdravotní prohlídka cizince.

V žádosti o mezinárodní ochranu, jejíž přesné znění je obsaženo v příloze zákona o azylu, ministerstvo vedle faktografických údajů o cizinci a jeho rodině zjišťuje důvody, které jej vedly k odchodu ze země. Celé řízení je vedeno v mateřském jazyce žadatele nebo s jeho souhlasem v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Náklady na tlumočníka hradí stát. Po provedení všech nezbytných úkonů je žadatel o mezinárodní ochranu přemístěn do pobytového střediska, kde vyčkává rozhodnutí v prvním stupni. V průběhu této doby je s žadatelem proveden pohovor, který má blíže specifikovat důvody, jež byly uvedeny v žádosti o mezinárodní ochranu. Pohovor patří mezi nejdůležitější úkony azylové procedury, neboť dává žadateli o mezinárodní ochranu dostatečný prostor popsat své problémy a situaci v zemi původu. Ministerstvo vydá do devadesáti dnů ode dne zahájení řízení rozhodnutí ve věci. Nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout v této lhůtě, může ji ministerstvo přiměřeně prodloužit. O prodloužení lhůty účastníka řízení bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí.

Rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení žadateli. Cizinecká policie tento den vystaví cizinci výjezdní příkaz. Proti pravomocnému rozhodnutí ministerstva vnitra lze podat žalobu ke krajskému soudu místně příslušnému podle místa hlášeného pobytu cizince v době podání žaloby. Žalobu lze podat ve lhůtě 15 či 7 dní (ve vyjmenovaných případech) a má odkladný účinek. Pouze v případě zastavení řízení o udělení azylu dle § 25 zákona o azylu a žaloby proti rozhodnutí dle § 16 odst. 1 písm. e) a f) zákona o azylu není zákonem přiznán odkladný účinek. Po dobu řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva vnitra je cizinec v postavení žadatele o mezinárodní ochranu, v době mezi nabytím právní moci správního rozhodnutí a podáním

žaloby je v režimu zákona o pobytu cizinců. Z hlediska poskytování zdravotní péče, ubytování, stravování a nezbytných hygienických potřeb se na cizince v uvedené době hledí jako na žadatele o mezinárodní ochranu, pokud má žaloba odkladný účinek. Novelou je též nově upraveno poskytování zdravotní péče žadatelům o mezinárodní ochranu. Poskytování zdravotní péče spadá do systému veřejného zdravotního pojištění.

V případě zamítnutí žaloby má cizinec právo podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Novela zákona o azylu č. 350/2005 Sb. odstranila požadavek na návrh na odkladný účinek a přiznává každé podané kasační stížnosti odkladný účinek již přímo ze zákona. Cizinec nemůže podat až na zákonem stanovené výjimky opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v době kratší než dva roky od pravomocného ukončení předchozího řízení. V případě, že cizinec projeví úmysl podat opakovanou žádost v době kratší než dva roky, je i tento úmysl přezkoumán, avšak pouze v případě hodném zvláštního zřetele může ministerstvo tuto lhůtu prominout.

Novinkou zavedenou novelou zákona o azylu č. 57/2005 Sb. je dle § 10a nepřipustnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná, byla-li podána občanem Evropské unie, který nesplňuje podmínky stanovené právem Evropských společenství, nebo je-li k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany příslušný jiný členský stát Evropské unie.

V případě zjevně nedůvodných žádostí o mezinárodní ochranu se provádí tzv. zrychlené řízení. V takovém případě musí být rozhodnuto nejpozději do 30 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany. Zjevně nedůvodné žádosti jsou ty, v nichž žadatel například uvádí pouze ekonomické důvody, bez vážného důvodu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti, nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést, žádá o udělení mezinárodní ochrany pouze proto, aby unikl situaci všeobecné nouze,

v opakovaně podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvede skutečnosti v zásadě shodné, či obdobné jako v žádosti předchozí, anebo uvede skutečnosti jiné, které mu však byly či musely být známy již při podání předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi, nebo bezpečnou zemi původu, uvádí skutečnosti zjevně nevěrohodné, mohl nalézt účinnou ochranu v jiné části státu, jehož státní občanství má (alternativa vnitřního útěku), s cílem ztížit zjištění skutečného stavu věci zničil, poškodil, nebo zatajil svůj cestovní doklad či jinou důležitou listinu, anebo s tímto cílem předložil padělaný nebo pozměněný cestovní doklad či jinou důležitou listinu, nebo podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

Řízení o udělení mezinárodní ochrany nemusí být ukončeno pouze rozhodnutím ve věci, ale také zastavením řízení. Ministerstvo řízení zastaví, pokud například žadatel o udělení mezinárodní ochrany vzal žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět, dále jestliže se žadatel o udělení mezinárodní ochrany bez vážného důvodu opakovaně nedostavuje k pohovoru nebo neposkytuje informace nezbytné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci a na základě dosud zjištěných skutečností nelze rozhodnout nebo když žadatel o udělení mezinárodní ochrany v průběhu řízení neoprávněně vstoupil na území jiného státu nebo se o neoprávněný vstup na území jiného státu pokusil. Řízení se zastavuje i v případě tzv. nepřipustných žádostí.

Zákon o azylu hovoří o tzv. azylových zařízeních. Rozumí se tím přijímací středisko, pobytové středisko a integrační azylové středisko. Rozlišení azylových zařízení spočívá v účelu, který jednotlivá střediska plní. Zřizovatelem všech těchto zařízení je ministerstvo vnitra Odbor azylové a migrační politiky. Zákon upravuje také možnost, aby pobytová a integrační azylová střediska

provozovala namísto ministerstva právnická osoba v rozsahu pověření uděleného ministerstvem a za úplatu. Novou právní úpravou došlo také ke změně pojetí pobytu žadatele v uprchlických táborech, resp. střediscích. Zatímco dříve byla zákonem stanovena povinnost žadatele pobývat v uprchlickém táboře, současná právní úprava zakotvuje pouze právo žadatele využívat tato zařízení. V přijímacím středisku je žadatel povinen po určitou zákonem stanovenou dobu pobývat (za účelem provedení identifikačních úkonů, lékařského vyšetření apod.) Porušení povinnosti pobývat v přijímacím středisku je hodnoceno jako přešůpek. Tato **přijímací střediska** se nacházejí v obci Vyšší Lhoty a na letišti Praha – Ruzyně.

Následně je žadatel přemístěn do tzv. pobytového střediska. Pobytové středisko slouží k ubytování žadatele o udělení mezinárodní ochrany do doby nabytí právní moci rozhodnutí o azylu. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany má v azylovém zařízení, v němž je hlášen k pobytu, právo na bezplatné poskytování ubytování, stravy, jiných služeb a kapesné za podmínky, že strpěl úkony nezbytné ke zjištění jeho finančních a majetkových poměrů a tyto poměry jsou takové, že od něho nelze spravedlivě žádat ani částečnou úhradu služeb (ubytování, strava a jiné služby). Žadatel má také možnost pobytové středisko za splnění určitých podmínek opustit, popř. pobývat v soukromí (to pouze pokud ministerstvo na základě informací policie odchod na soukromou adresu povolí). V případě, že je účastník řízení hlášen k pobytu mimo pobytové středisko, lze mu za určitých podmínek poskytnout finanční příspěvek, který se vyplácí nejvýše tři měsíce a který je určen k překonání problémů v prvních měsících pobytu mimo azylové zařízení. **Pobytová střediska** se nacházejí v obcích: Zastávka u Brna, Kostelec nad Orlicí, Havířov – Dolní Suchá, Stráž pod Ralskem. Integrovaný azylový středisko slouží k přechodnému ubytování cizinců, kterým byl udělen azyl. **Integrovaný pobytová střediska** se nacházejí v Jaroměři, Zastávce u Brna, Předlicích. Zařízení pro zajištění cizinců se

nacházejí v obcích Bělá pod Bezdězem – Jezová a Poštovná. Oddělení azylového řízení odpovídá za řízení o udělení nebo odnětí mezinárodní ochrany jako orgán prvního stupně. Provádí především výkon správních činností směřujících k posouzení skutečností uvedených v žádosti o udělení mezinárodní ochrany v souladu s příslušnými právními normami.^{58, 59}

7. Správní delikty a přestupky

Správního deliktu či přestupku v souvislosti s cizinci a cizineckou policií se může dopustit kdokoliv, kdo přijde do nějakého kontaktu s cizincem či cestovním dokladem cizince. V tomto případě se jedná především o dopravce a ubytovatele, kterými jsou v tomto případě jak fyzické tak právnické osoby, ale také se jedná o samostatné fyzické osoby. Nejdůležitější osobou, která se může v rámci cizinecké policie a cizineckého zákona dopustit správního deliktu či přestupku v souvislosti s cizinci je samotný cizinec jako fyzická osoba.

Správní delikty dopravců a ubytovatelů

Doprovce se dopustí správního deliktu tím, že:

- dopraví na území cizince bez cestovního dokladu
- dopraví na území cizince bez víza, ačkoli zákon vízum vyžaduje
- nesplní povinnost dopravit cizince zpět do zahraničí
- nesplní povinnost nést náklady spojené s pobytem cizince

Doprovce kolikrát ani nevědí, že se svým jednáním mohou dopouštět přestupku či správního deliktu v souvislosti s přepravou cizince, tudíž neplní to co by jako dopravci dle cizineckého zákona plnit měli.

---

⁵⁸ Internetový zdroj <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-pobyt-cizince-v-azylovych-zarizenich.aspx>

⁵⁹ Zákon č. 325/1999 Sb., Zákon o azylu

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako **ubytovatel** dopustí správního deliktu tím, že:

- neumožní policii vstup do míst, kde se může cizinec zdržovat
- nevede domovní knihu v souladu s požadavky stanovenými zákonem
- nepředloží na požádání policie ke kontrole domovní knihu
- neoznámí policii ubytování cizince nebo tak neučiní ve stanovené lhůtě
- nevydá cizinci na požádání potvrzení o ubytování
- neoznámí policii úmrtí cizince
- poskytuje cizinci ubytování ve výrazně nižší kvalitě, než je stanoveno cizineckým zákonem.
- neuchovává přihlašovací tiskopisy v souladu s § 102 odst. 4⁶⁰,⁶¹

Ubytovatelé se výše uvedených přestupků či deliktů dopouštějí především ze své nedbalosti, či by se dokonce dalo říci lenosti nebo pohodlnosti. V některých případech se stává také, že ubytovatelé ani netuší co ubytovávání cizinců obnáší. Také se zpravidla domnívají, že zrovna k nim kontrola nepříde a to především nekontrola z cizinecké policie.

Za správní delikt dopravce lze uložit pokuta do 200.000,- Kč za každého cizince a za správní delikt právnícké nebo podnikající fyzické osoby jako ubytovatele lze uložit pokuta do 50.000,- Kč. Za správní delikt nepodnikající fyzické osoby jako ubytovatele lze uložit pokutu do 50.000,- Kč. V blokovém řízení lze uložit pokutu do 5.000,- Kč.

Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že neoprávněně zpracovává údaje zpracované v nosiči dat s biometrickými údaji, za což lze uložit pokuta do 10.000.000,-Kč.

---

⁶⁰ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 102 odst. 4) - oznamuje-li ubytovatel ubytování cizince stanoveným způsobem, přihlašovací tiskopis uschová po dobu 6 let od ubytování cizince

⁶¹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 156

Přestupky cizinců a fyzických osob

Cizinec se dopustí přestupku tím, že:

- a) překročí státní hranice mimo hraniční přechod
- b) zneužije cestovní doklad vydaný jinému cizinci nebo zneužije cestovní doklad vydaný podle zvláštního právního předpisu
- c) vyhne se provedení pobytové nebo hraniční kontroly
- d) provede nebo si nechá provést neoprávněné změny v dokladech opravňujících ke vstupu na území nebo v dokladech vydaných podle cizineckého zákona
- e) v době trvání zajištění opustí bez souhlasu policie zařízení nebo zdravotnické zařízení poskytující ústavní péči, do kterého byl ze zdravotních důvodů umístěn v průběhu zajištění
- f) předloží pozměněné doklady nebo doklady vystavené jiné osobě
- g) při pobytové nebo hraniční kontrole při vycestování se prokáže cestovním dokladem, jenž je neplatný z důvodu podle § 116 písm. a), b), c) nebo d)⁶²
- h) úmyslně zničí nebo poškodí doklad vydaný podle tohoto zákona
- i) nesplní povinnost odevzdat bez zbytečného odkladu doklad vydaný podle tohoto zákona, který je neplatný nebo zaplněný úředními záznamy
- j) neohlásí ztrátu, zničení, poškození nebo odcizení dokladu vydaného podle cizineckého zákona ve lhůtě 3 pracovních dnů ode dne, kdy to zjistí
- k) neohlásí neprodleně policii ztrátu nebo odcizení cestovního dokladu
- l) pobývá na území bez cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn
- m) zdržuje se na území po uplynutí doby platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem nebo bez víza, ač k tomu není oprávněn
- n) neoprávněně užije k překročení hranic hraniční přechod v jiné než stanovené provozní době nebo v rozporu s účelem hraničního přechodu

---

⁶² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 116 písm. a) uplynula doba platnosti v něm uvedená, b) byl poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné, c) je porušena jeho celistvost, d) obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněně provedené změny.

- o) nepožádá o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k pobytu v zákonem stanovené lhůtě
- p) jako zákonný zástupce nepodá v zákonem stanovené lhůtě za cizince narozeného na území žádost o udělení víza nebo povolení k trvalému pobytu
- q) uvede v řízení podle tohoto zákona nepravdivé nebo neúplné údaje
- r) nesplní povinnost hlásit místo pobytu na území nebo jeho změnu
- s) nepředloží ubytovateli cestovní doklad nebo doklad vydaný podle tohoto zákona nebo osobně nevyplní a nepodepíše přihlašovací tiskopis
- t) neohlásí změnu příjmení, osobního stavu, změnu údajů v cestovním dokladu nebo v dokladu vydaném podle cizineckého zákona ve lhůtě 3 pracovních dnů, a jde-li o občana Evropské unie a jeho rodinného příslušníka, ve lhůtě 15 pracovních dnů
- u) nesplní povinnost prokázat totožnost podle cizineckého zákona
- v) neprokáže při pobytové kontrole schopnost uhradit náklady zdravotní péče,
- w) při hraniční nebo pobytové kontrole se prokáže předmětem listinné povahy jako cestovním dokladem, ač se o takový doklad nejedná
- x) nevycestuje bez zbytečného odkladu po odepření vstupu na území nebo po rozhodnutí policie o ukončení pobytu cizince v tranzitním prostoru mezinárodního letiště zpět do zahraničí
- y) jako rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, nepodá žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu ve stanovené lhůtě ⁶³

Za přešupek podle písmene a) až e) lze uložit pokutu do 10.000,- Kč, za přešupek podle písmene f) až n) pokutu do 5.000,- Kč a za přešupek podle písmene o) až w) pokutu do 3.000,- Kč. V blokovém řízení lze uložit pokutu do 3.000,- Kč.

---

⁶³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 157 odst. 1

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

- a) neodevzdá neprodleně policii nalezený či jinak získaný cestovní doklad nebo doklad vydaný podle cizineckého zákona
- b) uvede nepravdivé údaje v dokladu o zajištění ubytování cizinci
- c) neoznámí policii neprodleně odstoupení od závazku podle § 15 (pozvání)
- d) neoprávněně zpracovává údaje zpracované v nosiči dat s biometrickými údaji.⁶⁴

Za přestupek podle písmene a) až c) lze uložit pokutu do 5.000,- Kč. V blokovém řízení lze uložit pokutu do 3.000,- Kč. Za přestupek podle písmene d) lze uložit pokutu do 1.000.000,- Kč.

Fyzická osoba se jako ubytovatel dopustí přestupku tím, že:

- a) neumožní policii vstup do míst, kde se může cizinec zdržovat
- b) nevede domovní knihu v souladu s požadavky stanovenými zákonem
- c) nepředloží na požádání policie ke kontrole domovní knihu
- d) neoznámí policii ubytování cizince nebo tak neučiní ve stanovené lhůtě
- e) nevydá cizinci na požádání potvrzení o ubytování
- f) neoznámí policii úmrtí ubytovaného cizince
- g) poskytuje cizinci ubytování ve výrazně nižší kvalitě, než je stanoveno zákonem
- h) neuchovává přihlašovací tiskopisy v souladu s § 102 odst. 4

Za tyto přestupek lze uložit pokutu do 50 000 Kč a v blokovém řízení lze uložit pokutu do 5 000 Kč.

Přestupku či deliktu se může dopustit každý, avšak málokdo je srozuměn s tím jakého přestupku se může dopustit v souvislosti s cizinci a cizineckou policií. Tímto bych chtěl také vyzdvihnout výše uvedené a zákonem stanovené

---

⁶⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území české republiky, § 157a

přestupky a sankce za jednotlivé přestupky a delikty a částečně na tyto upozornit všechny občany, neboť jak je praveno „neznalost zákona neomlouvá“, tudíž je třeba být i s těmito aspekty právní úpravy státu seznámen.

8. Empirické aspekty pobytu cizinců v ČR

Dle vlastních zkušeností při povolování pobyt cizinců mohu jako příklad uvést jeden případ z praxe, kdy cizinci v roce 1997 skončil povolený pobyt, tento cizinec však z území ČR nevycestoval. Při následné pobytové kontrole byl roku 1999 tento cizinec zadržen a bylo mu uděleno správní vyhoštění, kdy však opět nevycestoval. Při další pobytové kontrole v roce 2002 byl tento cizinec opět zadržen a bylo mu opět uděleno správní vyhoštění. V této době si cizinec zažádal o azyl v České republice. Po ukončení řízení o azylu, který mu byl rozhodnutím zamítnut podal cizinec kasační stížnost. V době řízení o kasační stížnosti si cizinec v roce 2005 zažádal na oddělení cizinecké policie o trvalý pobyt za účelem jiných důvodů hodných zřetele. Následně zažádal o stažení kasační stížnosti a na oddělení cizinecké policie začalo řízení o předmětné žádosti o trvalý pobyt. Toto řízení probíhalo kompletně i s odvoláními bez mála devět měsíců. Následně byla tato žádost zamítnuta a dokonce i při odvolání cizince k Oblastnímu ředitelství služby cizinecké policie (OŘSCP) v Praze bylo toto rozhodnutí potvrzeno a žádost ukončena. Cizinci byl poté udělen výjezdní příkaz. Během tohoto řízení se u cizince vystřídali dokonce tři advokáti. V době platnosti výjezdního příkazu si následně cizinec zažádal o trvalý pobyt za účelem společné domácnosti se ženou, která v této době byla stále vdaná a především byla těhotná. Po opětovném dlouhodobém řízení a prověřování účelového spolužití, kdy žádost byla oddělením cizinecké policie zamítnuta, si v době odvolacího řízení, kdy kompletní žádost byla na OŘSCP Praha, cizinec podal novou žádost o trvalý pobyt na sloučení rodiny s narozeným dítětem ženy, se kterou v předchozí žádosti žádal o společnou domácnost. Na základě této žádosti byl cizinci povolen trvalý pobyt, neboť zde již účel pobytu nebyl

napadnutelný a nebylo možno tuto žádost zamítnout. Na této žádosti se opět vystřídal několik advokátů jedné nejmenované advokátní kanceláře.

Na tomto případě je zřejmé jaké nedostatky jsou v cizineckém zákoně a nejen v něm, ale i v ostatních právních normách v České republice. Ale je zde také znatelné znechucení policistů, kteří na takovýchto případech pracují, věnují tomu velké množství času, aby vše bylo správně a poté díky nedostatkům v zákoně vyjde celá jejich práce na zmar. A však i přes tyto nedostatky se snaží policisté neustále svojí práci dělat co nejlépe v rámci svých možností a zákonných předpisů.

Vzhledem k tomu, že správní řízení o povolení pobytu cizinců není zrovna nejjednodušší, nelze se divit, že většina lidí nemá ani tušení co takové řízení obnáší. Vysvětlit a především pochopit obsah řízení dělá zpravidla problémy i českým občanům natož cizincům, kteří neumějí příliš dobře česky. Dle osobních zkušeností se některé potřebné náležitosti musejí cizincům vysvětlit i několikrát, kdy následně je nejjednodušším řešením napsat cizinci na lístek co je po něm požadováno a on s tímto lístkem dojde na potřebný úřad, kde pracovníkům tento lístek předloží a oni mu vydají potřebný doklad či potvrzení. Přes všechny tyto pro cizince zdánlivé problémy jsou zpravidla rádi, že se dostali do ČR, a že si zde mohou vydělat nějaké peníze, které nejčastěji posílají svým rodinám domů, aby se jim žilo lépe.

9. Zefektivnění práce cizinecké policie

Dle mého názoru by měl být každý občan srozuměn s tím, jakou náplň činnosti mají jednotlivé složky Policie ČR. Vzhledem k tomu, že jen málo lidí přijde osobně do styku s policistou z oddělení cizinecké policie, je třeba přiblížit jejich práci co nejširší části obyvatelstva, aby při případném vyžadování součinnosti

nedocházelo ke zbytečným problémům či průtahům. Dále je třeba tuto práci přiblížovat obyvatelstvu i pro jejich vlastní bezpečnost, a to nejen aby se nedopustili přestupku dle cizineckého zákona, ale také hlavně, aby se nedopustili nějakého trestného činu v souvislosti s cizinci dle platných právních norem. Z tohoto pohledu bych zhodnotil i předmětnou práci, neboť jsem zde poukázal na základní náplň cizinecké policie, která je však mnohem více obsáhlá, ale základem je uvedené povolování pobytu cizincům.

Práci cizinecké policie by dle nejen mého názoru bylo také třeba více zefektivnit, hlavně odbouráním nadměrné administrativy, která je v současné době až příliš rozsáhlá. Dále by bylo také třeba změnit strukturu prověřování oznámení, neboť zdaleka není třeba prověřovat veškerá oznámení, zvláště pokud místně příslušné oddělení cizinecké policie dle místních a osobních znalostí ví, že toto oznámení se nezakládá na pravdě, či je naprosto nesmyslné a bezpředmětné. Práce cizinecké policie by byla také efektivnější v případě, že by byl lépe strukturován cizinecký zákon. Zmíněný cizinecký zákon byl při poslední novelizaci částečně zpřísněn, především co se týče pobytu občanů evropské unie, avšak i přesto jsou v cizineckém zákoně obrovské mezery, kterých využívají šikovní advokáti zastupující cizince.

10. Z á v ě r

Každý demokratický stát potřebuje určitou formu cizinecké policie, avšak dnes již není potřeba cizineckou policii tolik zaměřovat na bezpečnost státních hranic, ale na vnitřní strukturu státu a na cizince uvnitř státu. Největším problémem dnes nejsou cizinci, kteří se snaží nelegálně překročit státní hranice, i když toto je stále dosti ožehavý problém, ale větším problémem jsou dnes cizinci, kteří se již pohybují uvnitř území České republiky.

Tohoto problému se dotýkají všechny skupiny cizinců ať se jedná o cizince s povoleným pobytem na vízum nad 90 dnů, vízem strpění, dlouhodobým či trvalým pobytem, ale hlavně se to týká cizinců žijících na území ČR nelegálně, tudíž bez povoleného pobytu. Každá určitá národnost cizinců si na území utváří jednotlivé skupiny, které spravují většinou cizinci, kteří žijí na území ČR již delší dobu, tudíž se zpravidla jedná o cizince s trvalým pobytem. Tito cizinci pak následně za úplatu či protislužbu pro své spoluobčany zajišťují potřebné písemnosti a doklady, a také provádějí veškeré úkony spojené s jednotlivými úřady v systému České republiky. Pokud pak daný cizinec nechce pracovat pro tuto danou skupinu, posílají zaměstnavatelé těchto cizinců prostřednictvím Úřadu práce podnět na zrušení pobytu, neboť tím, že cizinec nepracuje nespĺňuje podmínku pobytu. Toto se týká pobytů, které jsou povoleny za účelem zaměstnání a co se týče národnosti těchto cizinců jedná se především o Ukrajinu a Moldavsko. Osobně jsem se již setkal s několika takovými případy, že cizinec začal pracovat pro někoho jiného, neboť předcházející zaměstnavatel mu neplatil a tento se tedy snažil o zrušení pobytu cizinci. Cizinecká policie se poté musí tímto oznámením zabývat a z následných pohovorů či sepisovaných protokolů musí cizinecká policie rozhodnout, zda má být cizinci pobyt zrušen, neboť neplní podmínky pobytu, či zda podmínky pobytu plní, avšak u jiného zaměstnavatele.

Krom těchto pracovních záležitostí cizinců z Ukrajiny či Moldavska jsou zde také časté problémy s občany Vietnamu, kteří se v ČR převážně živí podnikáním. Mezi těmito cizinci dochází zpravidla k velkému konkurenčnímu boji a následnému zasílání anonymních oznámení na své konkurenty. Cizinecká policie se však bohužel musí zabývat i těmito oznámeními, které se zpravidla ukazují jako bezdůvodné a bezpředmětné.

Toto je jeden z velkých problémů Policie České republiky, neboť policie je povinna prověřovat každé oznámení a i ta, která jsou absolutně na první

pohled nesmyslná. Navíc musí policista, který takovéto oznámení prověřoval o tomto oznámení sepsat záznam (úřední záznam, vyrozumění oznamovatele pokud je znám apod.). Tímto pak narůstá administrativa policie a je méně času na jiné důležitější činnosti policie.

Jak jsem již výše uvedl je zřejmé jaké nedostatky jsou v cizineckém zákoně a nejen v něm, ale i v ostatních právních normách v České republice. Avšak ani přes velké očekávání změny koncepce a struktury cizinecké policie a následně spojené se změnou cizineckého zákona od roku 2008 či ani od roku 2009 nepřinesli ve své podstatě žádné efektivní změny, které by přispěli k efektivnější práci cizinecké policie. Naopak neustále narůstá administrativní činnost a práce v terénu není dostatečně naplňována z důvodu chybějících policistů.

Řada zjištěných a získaných poznatků přesahuje obsah i rozsah předmětné práce, ale rád bych tyto poznatky využil jako podnětu pro budoucnost ve své profesi. Z hlediska plánovaného cíle práce bylo tohoto dosaženo a naplněno.

Věřím tomu, že tato práce bude přínosem pro informovanost o práci cizinecké policie a o jejím případném zefektivnění. V této práci jsem používal také svých osobních zkušeností, které jsem po dobu mé služby u oddělení cizinecké policie získal. Rád bych tyto zkušenosti využíval více v praxi nežli jen při administrativní činnosti, kterou jsme v současné době znatelně přetíženi.

11. Seznam literatury a použitých zdrojů

1. Správní právo – obecná část, Dušan Hendrych a kolektiv, vydal C.H.BECK, Praha, r. 2003, ISBN: 80-7179-671-9
2. Správní právo – obecná část, Václav Kricner, Jiří Masařek, vydal Sokrates, Praha, r. 2005, ISBN: 80-86795-16-0
3. Správní právo procesní, Eva Horzinková, Vladimír Novotný, vydal Linde, Praha, r. 2006, ISBN: 80-7201-636-9
4. Československé správní právo-část všeobecná, Jiří Hoetzel, vydal Melantrich, Praha, r. 1934
5. Cizinci v České republice 2006, překlad Jaroslav Tyrpekl a Milada Matoušová, ISBN: 80-2500-201-2
6. Informační publikace pro cizince Česká republika, kolektiv autorů, vydal Kufr, Praha, r. 2006, ISBN: 80-86878-43-0
7. Encyklopedie Universum A - Ž, Kolektiv autorů, vydal Euromedia Group, Praha, r. 2006, ISBN: 80-242-1755-4
8. Cizinecký zákon 2006 – občané EU, Mgr. Pavel Čížinský, Vydal Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, PB tisk, Příbram, r. 2007
9. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
10. Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, v platném znění
11. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění
12. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění
13. Bakalářská práce – Správní řízení v rámci cizinecké policie ve věci pobytu cizinců na území ČR, Petr Čapek, Kladno 2006/2007
14. Internetový zdroj <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> (dle stavu ke dni 18.03.2009)

15. Internetový zdroj <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx> (dle stavu ke dni 18.03.2009)
16. Internetový zdroj <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-734387.aspx> (dle stavu ke dni 18.03.2009)
17. Internetový zdroj <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-pobyt-cizince-v-azylovych-zarizenich.aspx> (dle stavu ke dni 18.03.2009)